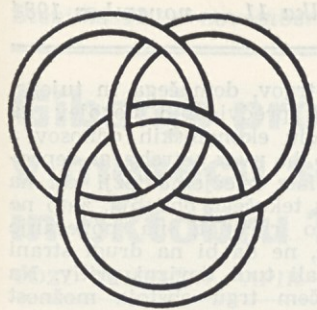

NAŠE DELO

Glasilo delavcev Papirnice Vevče

Številka 11 — Leto XXIV — November 1984

Izdaja ga delavski svet — Izhaja vsak mesec — Glavni in odgovorni urednik Vida Bartol — Uredniški odbor: Razdevšek Jožica, Zajec Ignac, Marolt Jože, Fras Franc, Razdevšek Silvo, Bogovič Ivo, Grad Andrej — Tehnični urednik: Marjan Ivanuš, ČGP Delo, TOZD Delavska enotnost, Ljubljana, uredništvo za urejanje glasil delovnih organizacij — Tisk tiskarne Tone Tomšič, Ljubljana — Naslov uredništva: Papirnica Vevče, Vevška cesta 52, 61260 Ljubljana-Polje. Po mnenju Republiškega sekretariata za informacije št. 421-1/72 z dne 21. 1. 1976 šteje ta publikacija med proizvode iz 7. točke prvega odstavka 36. člena zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu, za katere se ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov.

Dober poslovni uspeh v težavnih gospodarskih razmerah naj bo spodbuda za še boljše delo

Devetmesečno obdobje leta, v katerem beležimo eno največjih povojnih inflacij, je za nami; vevški papirničarji smo v njem poslovali uspešno. Doseženi poslovni rezultati so višji od načrtovanih, kar se predvsem odraža na področju krepitve materialne osnove dela. Dosežen poslovni uspeh je še toliko pomembnejši, če vemo, da so nam v poslovanju grozile motnje, ki so bile izrazitejšje na področjih dinarskega in deviznega pokrivanja obveznosti v pogledu likvidnosti, zagotavljanja rezervnih delov za vse bolj iztrošene in zastarele papirne stroje, oskrbovanja s surovinami na domačem trgu v smislu zmanjševanja uvozne odvisnosti, uveljavljanja na svetovnem trgu z našimi papirji in tapetami ter na obsegu negativnih tečajnih razlik in visokih obrestnih mer.

KAKO USPEVAMO ZAGOTAVLJATI LIKVIDNOST

Upoštevač reprogramiranje deviznih obveznosti smo vse zapadle devizne in dinarske obveznosti uspešno poravnali. Glede na močno izvozno usmeritev to ni bilo lahko, saj prilivi za izvoženo blago praviloma prihajajo v 60 do 90 dneh. Pri premoščanju likvidnostnih težav nam z izvoznimi krediti pomaga LB-Gospodarska banka Ljubljana. Seveda so pri tem izzeti vsi tako imenovani »barter« posli, ki nam obremenjujejo lastna obratna sredstva in poslabšujejo devizno in s tem tudi dinarsko likvidnost.

Iz pogostih zagat smo si pomagali s terminkimi nakupi deviz in s kratkoročnim dinarskim zadolževanjem. Take poslovne odločitve so imele za posledico zagotovljeno obratovanje v proizvodnji in povečanje pasivnih obrestí ter negativnih tečajnih razlik.

ZVIŠEVANJE UVOZNIH CEN SUROVIN, NEGATIVNE TEČAJNE RAZLIKE, PASIVNE OBRESTI

Negativne tečajne razlike so z uvedbo deviznega trga (v okviru lastnih deviz) prenehale direktno naraščati, naraščajo pa v obliki zviševanja uvoznih cen surovin, kar pomeni v primeru tako močne uvozne odvisnosti, v kakršni se nahaja Papirnica Vevče, 20% ustvarjenih skladov in pri tem nismo upoštevali tečaj-

nih razlik, ki nastajajo iz naslova reprogramiranih investicijskih kreditov. Omenjene tečajne razlike, ugotovljene 31. 12. 1983, predstavljajo 77% skladov, doseženih v devetih mesecih leta 1984. Če k temu bremenu prištejemo še pasivne obresti, ugotovimo, da je doseženi poslovni sklad že kar 16% prenizek.

Kakor že rečeno obveznosti niso v celoti zapadle in zato nismo vkalkulirali tudi pripadajočih tečajnih razlik. Posledica tega pa je tudi dobra akumulacija OZD.

IZVOZ JE ZA NAS NUJEN, SAJ SI BREZ UVOZA IN DOLOČENIH DEVIZNIH SREDSTEV ZANJ NE MOREMO ZAGOTOVITI NORMALNEGA POSLOVANJA

Papirnica Vevče še nadalje povečuje prodajo papirja in tapet na svetovno konvertibilno tržišče. Taka poslovna usmerjenost prinaša s seboj vrsto težav; na eni strani zmanjšanje dohodka in poslabšanje likvidnosti, na drugi strani pa si brez nadaljevanja izvajanja te poslovne politike ne moremo zamišljati bodočega obstoja. Tega ne poudarjamo zaradi mode o vsesplošnem javnem naglaševanju obrablenih fraz o nujnosti izvoza, temveč zaradi preproste računice, ki pove, koliko deviznih sredstev potrebujemo za normalno poslovanje.

ZA DOMAČE SUROVINE JE TREBA PLAČATI VISOKO CENO

Zagotavljanje zadostne količine ustreznih surovin je ob zmanjšani likvidnostni sposobnosti seveda svojevrsten problem. Priča smo bili različnim izsiljevanjem na področju devizne participacije, povišanja cen in tudi ustavitvam dobav. Prepreke smo uspešno podirali, tudi za ceno 95% povečanja materialnih stroškov in znižanja dohodka zaradi vse večjega deleža obrestí od kreditov v njem.

NAŠI STROJI SO IZTROŠENI IN ZASTARELI

Odpisanost osnovnih sredstev Papirnice Vevče je že 75-odstotna. Papir proizvajamo celo na papirnem stroju iz prejšnjega stoletja. Tema podatkom ni potrebno dodati obširnejšega komentarja, kaj za nas pomenijo omejitve na področju uvoza rezervnih delov, še posebej, če upo-

Poslednji pogled na staro upravno stavbo Papirnice Vevče, ki se je morala po več kot sto letih umakniti novemu objektu. V 19. stoletju, pa tudi še v 20. vse dotlej, ko smo po osvoboditvi dogradili iz bivše papirniške šole novo upravno poslopje, so v tej stavbi bili uprava in upravne ter prodajne službe, če jih danes v samoupravno organizirani socialistični družbi smemo tako imenovati. Potem so prostori dobili novo namembnost; v njih so bile vzorčarke s svojim arhivom, garderobe in sanitarije delavcev iz strojne in ročne dodelave papirja, referent za SLO, referent za varnost podjetja, nekaj prostorov, ki niso imeli nobene funkcionalne vrednosti; ves čas, do izgradnje nove vratarnice pri gasilskem domu, pa je bil tod glavni vhod v tovarno. Če nikjer ni bilo žive duše, je v vratarski loži stavbe bil vratar ob nedeljah in praznikih, podnevi in ponoči, vsak dan; več kot sto let, do letos.

Na žalost nikjer nismo uspeli zaslediti podatka, kdaj je bila stara upravna stavba zgrajena. Vemo le, da je to bilo pred letom 1870. Morda bi točnejšo letnico vedel kdo izmed naših bralcev; hvaležni bi mu bili, če bi nam ta arhivski podatek posredoval.

Za dan republike vsem članom kolektiva in bralcem našega glasila iskrene čestitke!

Uredništvo

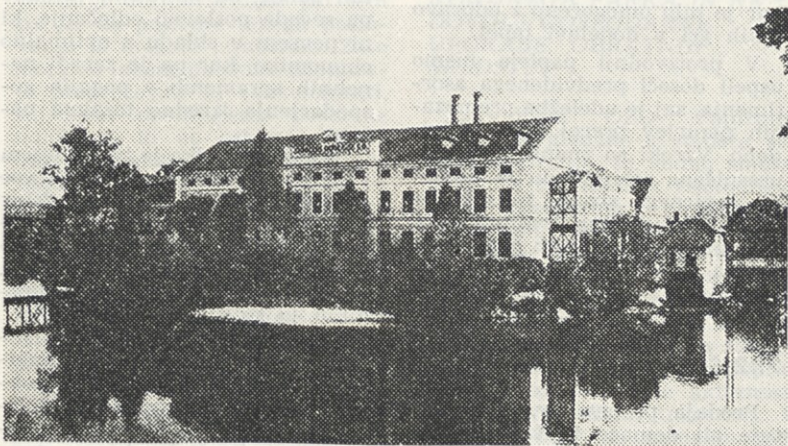
števamo, da izvažamo več kakor 50% fizičnega obsega proizvodnje. Zaskrbljujoča je pri tem ugotovitev, da se v pogledu uvoza rezervnih delov nahajamo v enakopravnem položaju z OZD, ki ne izvažajo svojih izdelkov.

POSLOVNI USPEH DELOVNE ORGANIZACIJE JE DOBER

Posledica ugodnega poslovanja v temeljnih organizacijah DO Papirnice Vevče je tudi dosežen poslovni uspeh na ravni delovne

organizacije. Opazne so ugodne strukturne spremembe v primerjavi z enakim obdobjem lani, kakor tudi indeksna razmerja. Ugodni premiki se kažejo tudi na področju razbremenjevanja gospodarstva, čeprav s tem nismo uspeli zmanjšati sredstev za financiranje splošne in družbene porabe v absolutnem smislu.

Tudi v primerjavi s planom je poslovni uspeh v preteklem obdobju leta dober. Zaostajamo le na področju celotnega prihodka, doseženega s prodajo v tujini. Za to so delni razlogi v neprimerljivosti podatkov z enakim obdobjem lani. Letošnji celotni prihodek, dosežen z izvozom, je zmanjšan za tisti del, ki smo ga na osnovi sporazumov o skupnem prihodku odvajali podpisnikom. V ostalih postavkah, določenih z letnim planom, smo dosegli dobre indekse kazalce tudi na področju tistega dela čistega dohodka, ki smo ga namenili za osebne dohodke. Bruto osebni dohodki v primerjavi z enakim obdobjem (Nadaljevanje na 3. strani)

Pogled na papirnico v Vevčah (iz Ilustriranega Slovenca leta 1924)

Gospodarjenje v tekočem srednjeročnem obdobju in usmeritve za prihodnost

Sprejemati odločitve za bodoči razvoj Papirnice Vevče, ne da bi poznali gibanja gospodarjenja v tekočem obdobju in ne da bi upoštevali usmeritve širše družbene skupnosti, je nemogoče. Zato sta bili izdelani analiza uresničevanja planskih ciljev, ki smo si jih zadali za obdobje 1981—1985 in analiza razvojnih možnosti v obdobju 1986—1990. Slednja je osnovana na doseženih rezultatih gospodarjenja v tekočem obdobju in predvidenih pogojih poslovanja po posameznih področjih poslovnega procesa v naslednjem obdobju, z upoštevanjem globalnih smernic razvoja celotne družbe.

Analiza gospodarjenja je pripravljena na podlagi zaključnih računov in poročil k posameznim delom poslovnega procesa v letih

vpliv prav na uresničevanje investicijskih nalog, ki so bile zastavljene v smislu reševanja teh problemov, kot znižanje surovinne in energetske odvisnosti (brusilnica, kalcijev karbonat, hidrocentrala), tehnološka modernizacija (rekonstrukcija PS 4, linija tapet), povečanje produktivnosti in s tem izboljšanje akumulativnosti in reproduktivne sposobnosti (povečanje udeležbe dohodka v celotnem prihodku in udeležbe poslovnega sklada v dohodku).

Naloge so bile že deloma izvedene (oziroma bodo do konca obdobja) in še to s časovnim zastankom. Najpomembnejša projekta, to sta rekonstrukcija PS 4 in izgradnja obrata za beljeno lesovino, pa se odmikata v naslednje srednjeročno obdobje.

papirja in tapet — pričela krčiti, kljub manjšim količinam, ki so zaradi visokega izvoza na razpolago domačemu trgu. Vzrok je v splošni gospodarski situaciji, ki se odraža predvsem v pomanjkanju denarnih sredstev (likvidnosti) in v padcu življenjskega standarda.

Količinski izvoz smo tekom obdobja nenehno povečevali in bomo začetne cilje presegle v letnem povprečju za 5 %, vrednostno pa zaradi padca cen na svetovnem trgu zaostajamo za dobrih 20 %. Temu padcu je botrovalo tudi neuresničevanje proizvodnega asortimenta in posebne oblike izvoza, s katerim si izboljšujemo ustvarjene pravice do uvoza.

Nabava proizvodnih vložkov je bila tekom obdobja na trenutke celo kritična. Najhujši problem je predstavljalo zagotavljanje potrebnih vlaknin, saj se domači dobavitelji celuloze niso držali pogodb, ki smo jih sklenili ob sovlaganju v njihovo proizvodnjo. To je imelo za posledico precej večji količinski uvoz vlaknin od planiranega. Odstopanje od plana je povzročal tudi ustvarjeni asortiment, ki je povečal uvoz vlaknin in znižal uvoz predvsem materialov za pripravo premaznih mešanic. Vrednostno planiranega uvoza s konvertibilnega trga nismo dosegli, saj je povprečni

KADRI

Začetne povprečne letne stopnje zaposlovanja 1 % nismo dosegli, za kar imajo odločilni vpliv neizpolnjene investicije; dosežena stopnja je za plovico nižja.

Kadrovsko strukturo smo uspeli izboljšati, saj se je povečala udeležba delavcev s VII., VI., V. in IV. stopnjo strokovne usposobljenosti, upadla pa je udeležba II. in III. strokovnostne skupine.

To izboljšanje smo dosegli z ustreznim nadomeščanjem delavcev, ki zapuščajo delovno organizacijo.

MOŽNOSTI RAZVOJA V OBDOBJU 1986—1990

Obdobje 1986—1990 je obdobje gospodarske stabilizacije s točno določenim programom. Naloge, ki so postavljene pred gospodarstvo, so precej težavne, tako da z gotovostjo lahko trdimo, da se pogoji gospodarjenja ne bodo izboljšali, kvečjemu obratno. Kolikor hočemo v takih pogojih ustvariti kakršenkoli razvojni napredek, si moramo biti na jasnem, da bo to možno samo s pravihim odločanjem in boljšim delom. Smernice SR Slovenije so pripravljene in so za papirno industrijo, ki je kapitalno zelo intenzivna, precej omejujoče. Če jih strnemo z analizo tekočega srednjeročnega obdobja, dobimo naslednjo sliko:

PROSTORSKE MOŽNOSTI

Te so ugodne. Občinski upravni organi so prisluhnili našim potrebam, kljub novi zakonodaji o varovanju kmetijskih zemljišč in postopek za pridobivanje novih ca. 8 ha zemljišč je že stekel. Edini omejitveni faktor je lahko le še togost predpisov, ki urejajo sporazumno ali razlastitveno rešitev problema nadomeščanja zemljišč zdajšnjim lastnikom.

PRODAJNO TRŽIŠČE

Glede na to, da dejavnosti nimamo namena spreminjati, kar pomeni, da bomo v glavnem proizvajali papir za nadaljnjo predelavo in ga le v manjši meri predelali v končne proizvode znotraj DO (5—10 % v tapete ali v druge grafične proizvode), je pomembno le domače in tuje tržišče za papir in tapete.

Povpraševanje po papirju na domačem trgu se bo v naslednjem obdobju izravnavalo s trenutno ponudbo in ne moremo računati na kakršnokoli povečanje proizvodnje, ki bi bila namenjena za domači trg. V tujini pa je situacija drugačna in bi bilo s predpostavko tehnološke modernizacije možno povečati prodajo za 7 do 10 tisoč ton letno (obojeustransko premazani, po kvaliteti izboljšani strojni premazani in umetniški papirji). Povečanje ni možno takoj, ampak postopoma do konca obdobja, kolikor se pogoji na svetovnem trgu bistveno ne bodo spremenili.

Pri prodaji tapet je situacija podobna. Zaradi padanja življenjskega standarda je nemogoče pričakovati povečano prodajo doma in zato morajo biti vlaganji v tapete v glavnem v smislu modernizacije, ne pa povečanja količin. Možnosti prodaje v tujino je težje predvideti. Zaradi postavitev velikih kapacitet za proizvodnjo tapet v Sovjetski zvezi se bo to tržišče za nas po vsej verjetnosti počasi zapiralo, na zahodnem evropskem trgu pa se nam obeta na podlagi dolgoročnega poslovnega sodelovanja lep plasma. Možna je predpostavka, da se bo celokupna količina izvoza tapet do konca obdobja povzpela na 2 milijona rolic letno.

NABAVA Z DOMAČEGA IN TUJEGA TRGA

Oskrba s proizvodnimi vložki bo še naprej kritična in to iz

obeh trgov, domačega in tujega. Zaradi predvidenih pogojev na področju ekonomskih odnosov s tujino, bo uvoz potrebnega repromateriala kvečjemu težji kot na koncu tekočega obdobja, zato ne smemo računati na povečanje uvoza, ne da bi na drugi strani povečali tudi devizni priliv. Na domačem trgu obstoja možnost povečanja dobav, bodisi s sovlaganjem v povečanje kapacitet, ali z drugačnimi organizacijskimi oblikami sodelovanja (skupni prihodek, skupni izvoz in podobno). Vendar kakršnokoli bistveno povečanje proizvodnje ne more biti osnovano na teh predpostavkah.

Energija po zagotovitvah odgovornih organizacij ne bo omejitveni faktor razvoja.

ZAGOTAVLJANJE FINANČNIH SREDSTEV ZA RAZVOJ

Papirna industrija je v smernicah razvoja SR Slovenije uvrščena med razvojno zanimive panoge, ne pa med produktivne, kar pri možnosti pridobivanja domačih kreditov pomeni omejitve. Priporoča se, da te panoge pridobivajo potrebna sredstva za realizacijo razvoja predvsem z združevanjem sredstev znotraj reprovrege. Med grafičarji pripravljenost za združevanje obstoja, vprašljivo pa je, kakšne bodo dejanske možnosti. Predvsem je vprašljivo združevanje glede velikih investicijskih ambicij, ki pri grafičarjih obstojajo.

Možnosti pridobivanja tuje akumulacije bodo po smernicah SR Slovenije slabe, naša DO pa je že naredila prve korake in navezala stike z IFC in Finsko, ki nudita možnost najetja tujega kredita. Kolikor ne bo zadržkov pri zveznih organih, to se pravi, kolikor bomo dokazali upravičenost investicij po dogovorjenih kriterijih in vračilno sposobnost, bo vsaj ena varianta uspela.

Vsekakor pa se je najpametneje opreti na lastne noge, kar pomeni, da bomo vzdrževali delitveno razmerje v dohodku na enakem nivoju, kot v tekočem obdobju, s čimer bomo povzročili, da se bodo od vseh oblik porabe najhitreje večala sredstva za večanje materialne osnove dela.

STRNIMO ANALIZO URESNIČEVANJA PLANSKIH CILJEV V OBDOBJU 1981 DO 1985 S PROGRAMOM RAZVOJA ZA NASLEDNJE SREDNJEROČNO OBDOBJE V ZAKLJUČEK:

V naslednjem obdobju moramo stremeti predvsem za tem, da odpravimo ali omilimo vsaj enega, če ne več ključnih problemov, ki so nas v tem obdobju najbolj prizadeli. S tem mislim na tiste probleme, ki so notranjega značaja, saj na zunanje pogoje ne moremo imeti bistvenega vpliva (ekonomski odnosi s tujino so problem celotne družbe).

Uvozno odvisnost lahko zmanjšamo na podlagi investicij v surovinsko osnovo doma ali pri domačih dobaviteljih (lesovina, celuloza, les itd.), tehnološko zastarelost pa lahko deloma upočasnimo, jasno z vlaganji v modernizacijo obstoječih proizvodnih kapacitet (rekonstrukcije, vpeljava računalniškega procesa in informatike). S pomočjo ukrepov ekonomske politike stabilizacijskega programa (razbremenitev gospodarstva) in s pravihim delitvenim razmerjem si lahko izboljšamo akumulativnost in reproduktivno sposobnost.

Pri pripravi nadaljnjih planskih dokumentov ne smemo pozabiti na to analizo; strokovne službe in vodstva temeljnih organizacij so postavljena pred težko nalogo: na podlagi možnosti v naslednjem srednjeročnem obdobju morajo pripraviti tak program razvoja, ki bo v največji možni meri odpravil probleme poslovanja.

Andrej Mikelj

23. oktobra smo razpravljali o možnostih bodočega občinskega in v njem našega razvoja. Ugotovili smo, da je analiza naših razvojnih možnosti narejena dosti realno ob predpostavki, da se pogoji gospodarjenja ne bodo bistveno spremenili — na slabše seveda. Predvsem je potrebna borba za normalne pogoje gospodarjenja in za primeren razvoj ter dosego razvojnih ciljev, ki pa so prav zaradi nenehno spreminjajočih se razmer vedno težje dosegljivi.

1981 do 1983 ter ocene za leto 1984 in 1985. Ta ocena je deloma subjektivna, čeprav je pripravljena na osnovi rezultatov prvega polletja letošnjega leta, vendar gospodarskih gibanj do konca obdobja ne izkrivlja v taki meri, da ne bi mogla služiti kot opora za odločanje o smernicah bodočega razvoja. Globalne ugotovitve analize so naslednje:

KLJUČNI PROBLEMI RAZVOJA

1. Izredno visoka uvozna odvisnost in to na področju surovin, strojne vprege, rezervnih delov in opreme.

2. Nenehno zaostrovanje na področju ekonomskih odnosov s tujino, saj se nam je udeležba na ustvarjenih devizah znižala na slabih 50 %. Glede na visoko uvozno odvisnost nas je to pripeljalo v položaj, da nismo sposobni vračati tujih anuitet (od leta 1983 dalje je dolgove treba poravnati devizno!).

3. Tehnološka zastarelost, zaradi katere se nam manjša konkurenčna sposobnost predvsem na tujih trgih. Zastarelost je opazna v obeh proizvodnih dejavnostih, tako pri papirju kot pri tapetah.

4. Nižja udeležba dohodka v celotnem prihodku od planirane in dosežene v letih 1979 in 1980, kar je povzročilo nizko stopnjo akumulativnosti kljub takim delitvenim razmerjem, da so najhitreje naraščala sredstva za večanje materialne osnove dela.

PODROČJE INVESTICIJ

Ključni problemi, ki so nas trli tekom obdobja, so imeli največji

PROIZVODNI REZULTATI

Zaradi neizvedenih investicijskih načrtov se predvidena stopnja povečanja proizvodnje papirja in tapet ni uresničila. Razveseljivo pa je dejstvo, da smo planirano povprečno letno količino papirja in tapet presegle (papir 0,8 %, tapete 11 %). Podobna je situacija tudi pri lesovini, saj smo je proizvedli povprečno letno za 2 % več.

Pri proizvodnji polnil, pigmentov in električne energije pa so imeli neuresničeni investicijski nameni za posledico povprečno letno nižjo proizvodnjo (električna energija za 7 %, polnila in pigmenti pa približno le 35 % predvidene letne količine). Tako je povečana proizvodnja papirja posledica predvsem močnega znižanja izmeta, povečana proizvodnja tapet pa gre na račun boljšega izkoristka tiskarskih strojev, kar je bilo omogočeno z odpravo ozkih grl v dodelavi tapet.

V proizvodnji papirja nismo uspeli doseči predvidenega asortimenta, saj je udeležba premazanih papirjev precej pod predvideno. Vzroki so znani: to je neuresničena rekonstrukcija četrtega papirnega stroja, zaustavitev PS 2 in neustrezna kvaliteta obojeustransko premazanih papirjev s petega papirnega stroja za tuje tržišče.

TRŽIŠČE

Prodaja proizvodov, bodisi na tuje ali domače tržišče, ni bila sporna vse do letos, ko se je možnost prodaje na domačem trgu —

Razprave o predlogu smernic priprave družbenega plana občine za naslednje srednjeročno obdobje in naših razvojnih možnosti sta se udeležili tudi Marija Lukežič iz občinskega sindikalnega sveta in Helena Gašperšič iz komiteja za družbeno planiranje in družbenoekonomski razvoj skupščine občine Ljubljana Moste-Polje

indeks le 82, predvsem na račun dobav s klirinškega področja in padca cen na svetovnem trgu (podobno kot pri papirju).

USTVARJENI DOHODEK IN NJEGOVA DELITEV

Zastavljenih ciljev pri pridobivanju dohodka nismo dosegli, saj je udeležba dohodka v celotnem prihodku v povprečju za 10 % pod začetnim nivojem (plan 27 odstotkov, doseženo 24,4 %) in ne dosega udeležbe v letih 1980 oziroma 1979, ki sta bili osnova za pripravo srednjeročnega plana 1981—1985 (1980 = 26,9 odstotka, 1979 = 27,4 %). Razlogi so deloma zunanji, deloma pa notranji. Bistveno vlogo gotovo nosi restriktivna ekonomska politika (pogoji ekonomskih odnosov s tujino, neizenačeni pogoji posameznih panog, od notranjih vzrokov pa seveda poslovno odločanje, ki ni povsem v skladu z optimalno ekonomiko, kar pa je zaradi nenehnih sprememb v pogojih gospodarjenja izredno težavna naloga.

Delitev dohodka je bila povsem v skladu z začetno, saj so vse oblike porabe, z izjemo sredstev za večanje materialne osnove dela, naraščale počasneje od dohodka. Izjema je tudi del dohodka, namenjen za obresti najetih kreditov, ki so se zelo povečale.

Posledica nedoseženega dohodka sta predvsem nizka akumulativnost in reproduktivna sposobnost, ki sta onemogočili realizacijo začetnih investicijskih vlaganj in padec življenjskega standarda zaposlenih.

Gibanje proizvodnje v mesecu septembru in oktobru 1984

TOZD TEHNIČNI PAPIR

	Doseženo			Indeks dosej. plana		
	IX. 84	X. 84	φ I-X. 84	Plan φ mes.	IX. 84	X. 84
1. Proizvodnja						
Papir skupaj ton	2.728	2.892	2.950	2.650	104	109
— od tega klasični	1.463	1.585	1.589	1.547	95	102
— od tega premazani	1.265	1.307	1.361	1.103	115	118
Lesovina ton	257	308	310	333	77	92
El. energija MWh	3.028	3.292	3.505	3.750	81	88
2. Izvoz: ton	1.163	1.296	1.366	1.417	82	91
dolarjev	793.850	878.541	903.784	845.833	94	104
3. Izkoriščenje zmogljivosti papirnih strojev v %						
II. PS	716	97,4	96,2	92,5	93,2	90,3
III. PS	706	97,2	94,9	94,0	92,2	90,3
IV. PS	530	94,3	71,2	90,2	91,4	91,3
PS skupaj:		96,3	87,5	92,3	92,2	90,6
PRS		72,5			65,5	67,3
4. Izmet v %						
Klasični papirji	11,5	14,4	12,4	10,4		12,6
Premazani papirji	21,0	20,5	18,5	17,6		

Proizvodnja papirja je bila v tozdu Tehnični papir v septembru in oktobru sicer nad planirano, vendar pa nižja od povprečno dosežene v letošnjem letu. Temu zaostanku so v septembru vzrok večje nedokončane zaloge, v oktobru 8-dnevni in 5-dnevni remont IV. PS in premaznega

stroja. Proizvodni program je bil več ali manj standardno sestavljen, le v mesecu oktobru smo izdelali več tapetnih papirjev, kar se je odražalo tudi v večji proizvodnji lesovine. Količinsko je bila tudi proizvodnja izvoženega blaga manjša.

TOZD GRAFIČNI PAPIR

	Doseženo			Indeks dosej. plana		
	IX. 84	X. 84	φ I-X. 84	Plan φ mes.	IX. 84	X. 84
1. Proizvodnja:						
Papir ton	3.598	3.153	3.397	2.990	120	105
2. Izvoz: ton	1.680	1.376	1.641	1.583	106	87
	884.557	901.064	920.221	897.000	99	100
3. Izmet: %	10,13	17,52	10,98	12,4		
4. Izkoriščenje zmogljivosti V. PS:						
Stopnja v %	91,9	79,4	85,2	85,0		

V mesecu septembru smo zabeležili na petem papirnem stroju nadpovprečno visoko proizvodnjo kot posledico izredno nizkih zastojev ter izmeta. Tega pa ne moremo trditi tudi za mesec oktober, ko je proizvodnja znatno zaostajala za povprečno doseženo v letoš-

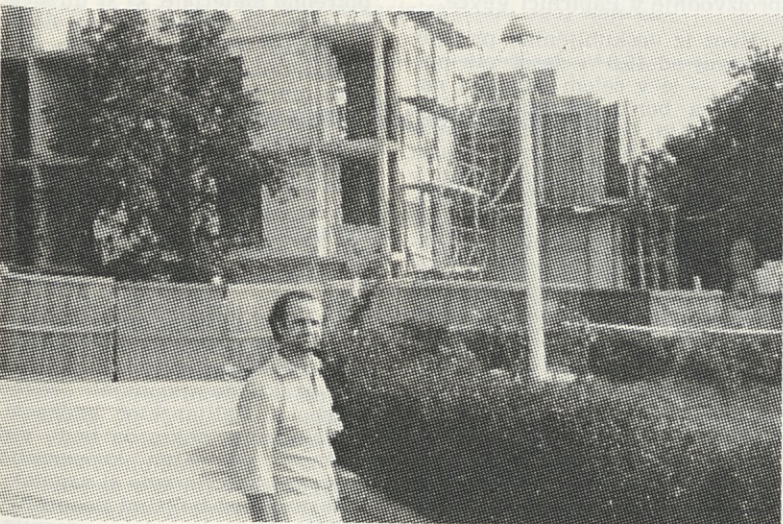
njem letu. Glavni vzrok za to je 3-dnevni remont V. PS ter izredno povečan izmet, zaradi česar je izpadlo ca. 200 ton neto proizvodnje. Zaradi manjše proizvodnje ter delno manjših naročil se je znižala tudi količina izvoženega papirja.

TOZD VETA

	Doseženo			Indeks dosej. plana		
	IX. 84	X. 84	φ I-X. 84	Plan φ mes.	IX. 84	X. 84
Proizvodnja:						
Tapete rolic	333.582	303.388	282.962	291.667	114	104
Lepilo zavitkov	12.660	18.615	11.730	8.333	152	223
Izvoz rolic	275.130	81.600	117.875	96.667	285	84

Obratovanje novega kombiniranega stroja za gaufriranje in rolanje se že pozna pri večji proizvodnji tapet, saj je bilo s tem od-

pravljeno ozko grlo. Tako se zaostanek glede na plan naglo manjša in bo do konca leta verjetno nadoknaden.

Del gradbišča v Maredi, kjer bo veliko slovenskih delovnih organizacij imelo svoje počitniške kapacitete, med njimi tudi naša. Upamo, da bomo drugo leto lahko tod že letovali

Dober poslovni uspeh v težavnih gospodarskih razmerah naj bo spodbuda za še boljše delo

(Nadaljevanje s 1. strani)

lani relativno padajo, bodisi v pogledu strukture v celotnem prihodku, ali v strukturi dohodka, pa čeprav so čisti OD narasli za 41 % v primerjavi z enakim obdobjem lani.

CELOTNI PRIHODEK NI PRIMERLJIV Z LANSKOLETNIM OBDOBJEM

Celotni prihodek je v primerjavi z enakim obdobjem lani narasel za 88 %. Če od celotnega prihodka odštejemo doseženi skupni prihodek, ki smo ga odstopili podpisnikom sporazumov, nam je ostal celotni prihodek v višini 6.963.591.000.— din. Zakaj ta podatek ni primerljiv z lanskim v enakem obdobju, smo že povedali.

Na izreden porast celotnega prihodka je poleg že omenjenih razlogov vplivalo tudi zmanjšanje salda nepokritih terjatev do domačih in tujih kupcev. Kolikor tudi v bodoče ne bomo uspeli zagotoviti takšnih trendov terjatev, se bo to odrazilo tudi na doseženem poslovnem rezultatu.

Pomembno postavko v celotnem prihodku predstavljajo tudi aktivne obresti, saj le-te znašajo 3 %, fakturirane pa celo 3,6 % celotnega prihodka.

PRAVILNE POSLOVNE ODLOČITVE SO MOŽNE LE NA OSNOVI REALNIH REZULTATOV, REALNIH TUDI V POGLEDU PORABLJENIH SREDSTEV

Porabljen sredstva so naraščala hitreje od rasti celotnega prihodka, vendar počasneje, kot smo planirali. Seveda je treba pri tem upoštevati, da pri snovanju in sprejemanju plana za leto 1984 nismo vgrajevali posledic prehoda poslovanja na osnove skupnega prihodka. Upoštevajoč primerljivost podatkov so v letu 1984 predstavljala porabljen materialna sredstva v celotnem prihodku kar 71,3 %, v enakem obdobju lani pa samo 68 %.

Zaradi upravičene bojazni, da bi se rast materialnih sredstev še stopnjevala, zahtevamo porabljen sredstva posebno analizo, z namenom, da ugotovimo, kje so glavni razlogi za tako stanje in da s predlogi skušamo preprečiti takšne dinarske rasti porabljenih sredstev. Eden od pomembnih razlogov za tako stanje je nedosledno evidentiranje stroškov po stroškovnih nosilcih. S takšno nedoslednostjo zavestno in nesamoupravno pačimo rezultate poslovanja. Najnevarnejše pri tem pa je, da posledic takega poslovanja ni mogoče izračunati. Zato moramo takšne poizkuse najostreje preprečevati in sankcionirati, saj sicer dovoljujemo poslovne odločitve, ki ne ustrezajo realnim ekonomskim možnostim gospodarjenja.

ZNIŽANJE SALDA NEPLAČANIH TERJATEV DO KUPCEV, DOBRO IZKORIŠČENE STROJNE KAPACITETE IN ZMANJŠAN IZMET SO V GLAVNEM OMOGOČILI PORAST ČISTEGA DOHODKA

Dohodek je naraščal hitreje od načrtovanega in hitreje od dose-

ženega v enakem obdobju lani.

Po plačilu obveznosti iz dohodka, obresti od kreditov, ki skupaj z obrestmi za osnovna sredstva znašajo kar 15 % dohodka, in po izločitvi amortizacije nad predpisano stopnjo ostane čisti dohodek. Pri tem še enkrat poudarjamo, da znašajo pasivne obresti, ki jih poravnavamo iz dohodka, kar 5 % celotnega prihodka.

Čisti dohodek je precej visoko porastel, delno iz enakih razlogov kakor celotni prihodek (znižanje salda neplačanih terjatev do kupcev), zato je začasna delitev ugodna in spodbudna. Krični bi seveda pri tem bili, če ne bi povedali vsega, do tistega dela delavcev, ki so s svojim vestnim in odgovornim delom prispevali k tako dobremu poslovnemu rezultatu. Izredno vlogo sta pri tem imela visok odstotek izkoriščenosti strojnih kapacitet in zmanjšanje izmeta v proizvodnji. Žal pa je posledica takega dela zmanjševanje deleža za OD v strukturi celotnega prihodka iz 8 % v enakem obdobju lani na 7 % letos; na drugi strani pa je poslovni sklad narasel za 103 % v primerjavi z enakim obdobjem lani, njegova realna vrednost pa komaj presega doseženo v enakem obdobju lani.

NE ZAVEDAMO SE, KAKO ZELO SO ZA NAS DRAGA NEUČINKOVITO ANGAŽIRANA SREDSTVA

Poleg ugotovitve višine poslovnega sklada bi bila zanimiva tudi način in namen porabe poslovnega sklada. Žal ne moremo nameniti dovolj prostora, da bi celovito opisali neracionalno obnašanje na področju porabe kvalitativnih in kratkoročnih sredstev. Opozorjanje na dejstvo, da nas neučinkovito ali nepotrebno angažiranih npr. 10.000.000.— din stane po veljavni bančni obrestni meri dnevno 14.246.— din, ne zaleže in veliko prepočasi dosego na tem področju premike na bolje.

Nič boljše tudi ni na področju financiranja investicijskih del. Za obdobje velja, da se odločamo prepogosto brez vnaprejšnjih pripravljenih variantnih predlogov poslovnih odločitev. Investicije izvajamo skoraj v celoti brez investicijskih programov in rentabilnostnih izračunov. Taka rast pa seveda v današnjih razmerah velja za dokaj tvegano.

LIKVIDNOST NI ZADOVOLJIVA ZARADI IZTROŠENOSTI STROJNEGA PARKA IN NE DOVOLJ GOSPODARNE UPORABE OBRATNIH SREDSTEV

Likvidnost OZD Papirnice Večve je, gledano s stališča samofinanciranja, še vedno slabša, kakor je to videti iz vsakodnevnega poslovanja. Kratkoročne obveznosti pokrivamo še vedno z različnimi izvenbančnimi kratkoročnimi krediti v višini 35 %. Likvidnosti ne uspejo dolgoročno sanirati tudi zato, ker nas zaradi iztrošenosti papirnih strojev pestijo pogosti remonts in popravila ter zaradi večje aktivnosti na področju malih investicij. V zadnjem času se nabirajo tudi vse večje zaloge namenske proizvodnje papirja, večajo pa se

tudi zaloge manj kvalitetnega blaga.

V letu 1984 smo vložili velike napore v spreminjanje odnosov delavcev do vprašanja likvidnosti in obratnih sredstev nasploh. Pripravljamo tudi sistemski pristop k načrtovanju optimalne likvidnosti, česar najpomembnejši rezultat naj bi bila gospodarnejša uporaba obratnih sredstev.

NAJ NAS TRENUTNI REZULTATI NE USPVAJO, PAČ PA SPODBUDIJO, DA BOMO DELALI VEČ IN BOLJE

Doseženi rezultati poslovanja v letošnjem devetmesečnem obdobju vlivajo kolektivno samozaupanje. To se dogaja v času težkih preobratov na področju gospodarjenja na celotnem jugoslovanskem trgu; ko trg poizkuša začeti delovati, so se mnogi kolektivi znašli pred likvidacijo ali v njej, mi pa dosegaemo nadpovprečne uspehe. Lahko bi rekli, da na osnovi takih ugotovitev skoraj niso potrebni dodatni ukrepi in kritike, ki bi imele za posledico izboljšanje poslovanja. Toda pred tem moramo še enkrat poudariti nekatere naše strateške dolgoročne cilje, ki so:

— še nadaljnje uspešno vključevanje v mednarodno delitev dela, česar negativna posledica je še vedno zmanjševanje dohodka;

— doseganje povečanega izvoza na konvertibilnem trgu po svetovnih cenah zahteva konstantnost kvalitete in kvantitete;

— za doseganje konstantnosti kvalitete in kvantitete je potrebna primerna tehnološka opremljenost, potrebni so sposobni in dobro organizirani kadri in ne nazadnje, potrebna je želja za dosego več od tistega, kar smo že dosegli;

— za doseganje boljše tehnološke opremljenosti pa je nujno potrebna večja akumulacija oziroma takšna, ki bo sposobna pokriti potrebe po obratnih sredstvih, kar je v obdobju tako visokih obrestnih mer in še nadaljnjem pomanjkanju kapitala nujno potrebno, na drugi strani pa mora dosežena akumulacija pokriti tudi potrebe po razširjevanju materialne osnove dela.

Doseganje tega cilja, torej potrebne akumulacije, bo seveda težko, ne pa nemogoče. Zavedati pa se moramo pri tem, da se bodo posledice nedoseganja načrtovane akumulativnosti odražale bolj direktno kakor doslej, in sicer v takojšnjem izpadu financiranja tistih aktivnosti, ki ne bodo ustrezale zmanjšani akumulativnosti.

To, kar smo navedli, seveda ni posledica zgolj odločitve Papirnice Večve za takšno politiko; takšne bodo posledice še mnogih lebdečih projektov, ki ne slonijo na realnih osnovah in so podprti s takšnimi finančnimi konstrukcijami, ki še naprej predvidevajo nedoločene nosilce financiranja.

Izidor Furlan

Drobne poslovne zanimivosti

Oskrbovanje proizvodnje s surovinami iz domačega trga je vedno težje, saj je pomanjkanje čuti iz dneva v dan, ob tem pa se slabša tudi kvaliteta. Posamezni proizvajalci zahtevajo za svoje izdelke devizno participacijo, povrh vsega pa kljub deviznemu plačilu ne dobavijo dogovorjenih količin. Tak tipičen primer je INDOS, ki smo mu za dogovorjene viličarske gume odstopili 1500 \$, gum pa še vedno ni od nikoder. Zaradi »bosih« in pokvarjenih viličarjev je bilo stanje že tako kritično, da je pretela zaustavitev proizvodnje. Krizo smo rešili začasno z izposojeno gumo in z nabavo po »močnih zvezah«; v to akcijo je bila vključena kompletna nabava, prodaja in vodstvo mehanične delavnice.

Konvertibilni izvoz po planu dosežen, klirinški celo presežen

Največji izvoz ofseta v Italijo — Prilagoditi se bo treba novemu položaju na indijskem trgu — Iskati nove vire sulfatne celuloze zaradi stagnacije poljske kompenzacije — Ponovno oživiti iranski trg — Grki z našim obojestransko premazanim papirjem niso najbolj zadovoljni — Nov zanimiv trg Tunizija in ZDA — Najugodnejša oblika izvoza kooperacija — Pri skupnem izvozu z Mladinsko knjigo nastajajo težave v izvoznem programu za druge, zato bo treba doseči več planskega sodelovanja — Cene naših izvoznih papirjev skoraj dosegle nivo ostalih evropskih proizvajalcev, pri kakovosti pa to ni slučaj — Skandinavska konkurenca ofsetov — Prodor tapet na konvertibilni trg — Porok za nadaljnji izvoz je kvaliteta.

V prvih devetih letošnjih mesecih se je povečal izvoz v primerjavi z lanskim letom predvsem v Italijo, ZRN in Anglijo. V Italiji smo lanskega izvoza že presegli za 5%; izvoženih 7604 ton papirja predstavlja največji izvoz, ki je bil kdajkoli izvožen v eno državo. Na žalost, pa nam ne uspeva na tem trgu prodaja etiketnih papirjev, ki smo jih izvozili za 654 ton in obstaja bojazen, da bomo zaradi neustrezne kakovosti izgubili še te količine, pri čemer pa so naše cene le še za 5% nižje od kakovostnega nemškega papirja.

Italija naj bi tudi v prihodnje ostala glavni trg za naše ofsetne papirje, pri čemer pa se bomo soočili z veliko skandinavsko konkurenco, kar pomeni velik pritisk na znižanje sedanjih cen, ki so v primerjavi s prejšnjimi leti zelo visoke, saj prodajamo ofset od 1050—1100 Lit po kg, cena istega ofseta pa je bila sredi leta 850 Lit. Kljub navedenim dejstvom pa je italijanski trg zelo pomemben, saj izvozimo ves papir v okviru kooperacije preko Obirja.

Tudi izvoz v ZRN je rekorden, saj smo presegli lanskega izvoza za 43%, pri čemer je razveseljivo, da predstavljajo 35% celotnega izvoza v ZRN enostransko premazani papirji.

V letošnjih devetih mesecih smo izvozili 27.392 ton papirja, 1.097.151 rolic tapet in 120 posterjev v skupni vrednosti 18 milijonov 776.579 dolarjev, kar predstavlja 24% več kot lani.

Izvoz v Anglijo se je povečal za več kot 100%; od tega predstavlja celotno izvoženo količino skupni izvoz preko naših grafičarjev. V Indiji smo presegli lanskega izvoza za 3% in bomo dosegli konec leta najvišji doseženi izvoz v to državo, vendar je treba pripomniti, da naročila v drugi polovici leta upadajo in to predvsem zaradi nove uvozne politike, ki ta uvoz precej omejuje. Ker je indijski trg za nas izredno pomemben, saj predstavlja izvoz papirja s premaza, se bomo morali prilagoditi novemu položaju na tem trgu, kar lahko pomeni tudi znižanje dosedanje cene za Real Art Paper.

Od ostalih pomembnih trgov moramo omeniti Poljsko, kjer ni več možnosti za izvoz ofset papirja v okviru kompenzacije za celulozo. Na Poljsko smo dosegli 41% lanskega izvoza, ta odstotek pa se do konca leta ne bo bistveno zvišal. Skratka, izvoz v letu 1985 bo ostal v okviru letošnjega izvoza (DC papir in Real Art papir), mi pa se bomo morali ozreti za novimi viri sulfatne celuloze, oziroma bomo morali nadomestiti velik del poljske kompenzacije s kakšno drugo.

Poleg Poljske smo imeli največji padec izvoza v Iran zaradi že večkrat navedenih težav (transport, čakanje na devizni priliv itd.). Kljub težavam, ki jih imamo na tem trgu, pa bomo ta izvoz prisiljeni ponovno oživiti, saj je iranski trg naš največji kupec kulerja in ciklostila, povrh

tega pa ni možno najti trga, ki bi lahko nadomestil iranskega.

Izvoz v Grčijo preko reekspor-terja na Dunaju je dosegel 75% lanskega izvoza. V letošnjem letu nam je uspelo poleg ofset papirja prodati na tem trgu še obojestransko strojno premazani papir. Zadnja mesečna naročila so dosegla že 50 ton. Na žalost pa kupci z našo kakovostjo niso zadovoljni. Na tem trgu so se nam že odpirale možnosti za večjo prodajo tega papirja, zaradi neprestanih zamud pri dobavi in zaradi neustrezne kvalitete pa je kupec naročilo za november storniral.

Od ostalih pomembnejših trgov je treba omeniti še Nizozemsko in Ciper, kjer smo že presegli lanskega izvoza za 49 oziroma 44%. Od novih trgov je za nas zanimiva Tunizija, kjer imamo velike možnosti za prodajo enostransko premazanega papirja, ki je bil na tem trgu dokaj dobro sprejet in za sedaj nimamo pripombe na kakovost. Možnosti za izvoz obojestransko premazanega papirja na nov trg imamo v ZDA, kamor smo uspeli prodati prvo količino meseca avgusta. Ostali trgi ne vplivajo bistveno na naš trend izvoza, saj izvozimo v 10 držav 90% celotnega izvoza papirja.

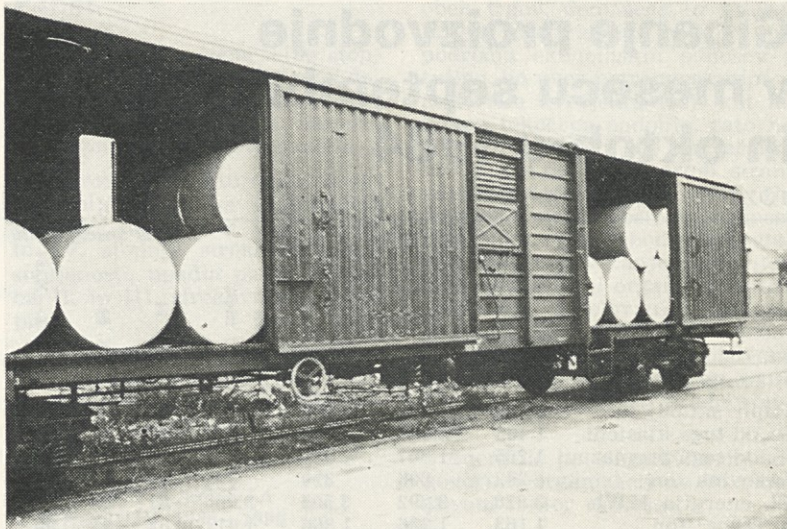
Če pogledamo izvoz po načinih izvoza, vidimo, da je sedaj na prvem mestu kooperacija (v istem obdobju lanskega leta smo izvozili v kooperaciji le 12% vsega vrednostnega izvoza), ki se povečuje na račun direktnega izvoza kot najugodnejša oblika zunanjetrgovinske menjave. Medtem, ko smo imeli v prvi polovici leta velike težave z zamujanjem dobavnih rokov, se je položaj v tretjem kvartalu izboljšal in zamujamo le še na 5. PS (za približno 10 dni).

Naši dolgoletni kupci so pokazali veliko mero strpnosti, tako da kljub nesolidnostim pri dobavih nismo izgubili nobenega. V

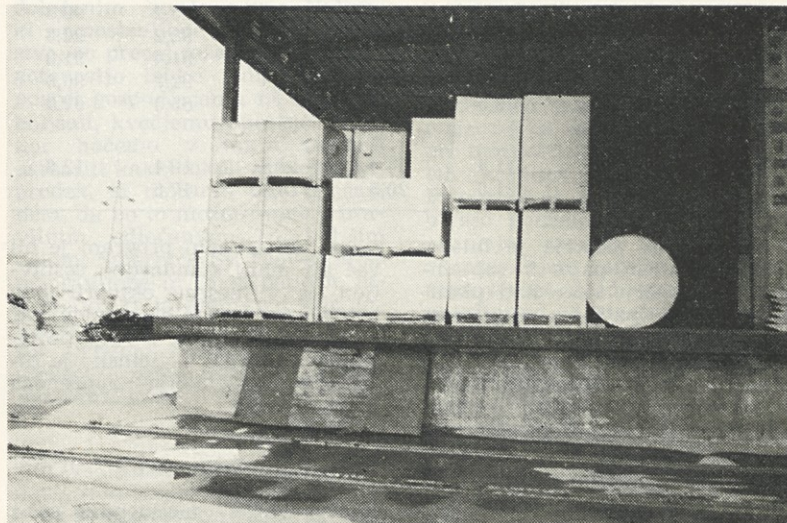
zadnjih dveh mesecih so pričela naročila upadati in to predvsem na račun skupnega izvoza z Mladinsko knjigo, ki je očitno precenila svoje odjemne sposobnosti, saj je zahtevala, da ji rezerviramo mesečno po 500 ton papirja, za katere pa ni dala dovolj naročil. Tako imamo ob že omenjenih težavah pri izvozu v Indijo zaradi pomanjkanja naročil za skupni izvoz premalo naročil za premazni stroj, saj jih je v mesecu novembru le za 100 ton. V zadnjih 16 mesecih smo imeli za ta stroj vedno dovolj naročil (600—700 ton mesečno). Ker papirja za premazni stroj zaradi skupnega izvoza nismo prodajali drugam kot v Indijo in na Poljsko, imamo sedaj stroj nezaseden. Pri tem ne smemo mimo dejstva, da imamo z večino naših kupcev pogodbe za enakomerne mesečne količine skozi vse leto, saj nam le takšen način omogoča izpolnitev planskih obveznosti. Ena redkih izjem so prav naši grafičarji, s katerimi ni možno doseči enakomernosti naročil, ob tem pa zahtevajo dostikrat nemogoče kratke roke. Skratka, kolikor ne bo moč doseči bolj planskega sodelovanja v skupnem izvozu oziroma naročila vsaj za prihodnje četrtletje, se bo to odražalo zelo negativno pri našem izvozu oziroma naročilih.

Količinsko se je izvoz papirja povečal za 18%, tapet pa kar za 278% od lanskega v enakem obdobju. Letošnja povprečna količina izvoženega papirja je 3044 ton, lanska 2504 tone. Po količini in vrednostno smo dosegli 77% letnega plana, od tega je bil konvertibilni plan izvoza dosežen 75%, klirinški pa 101%.

V zvezi s cenami izvoznih papirjev in raznimi primerjavami s predhodnimi leti je treba povedati, da je danes tečaj ameriškega dolarja, ki je skupni imenovalec pri preračunavanju našega izvoza, nerealno visok. Kot tak ni primeren za primerjave, saj po drugi strani nimamo dolarskega uvoza. Cene naših papirjev so se že močno približale cenam avstrijskih, nemških in drugih papirjev na svetovnem trgu, česar pa ne

Zvitke za izvoz je treba v vagone naložiti natančno preračunano

Delavski sveti so sprejeli sklep, da se za zavijanje palet z raztezno folijo nabavita dva avtomatska stroja. Tako embalarani papir bo lažje kljuboval atmosferskim vplivom, ko bo čakal na odpremo. Ta način embaliranja je v svetu že dolgo poznan; pred kratkim so avtomatske stroje zanj začeli izdelovati v Zlatorogu Maribor; cena takega stroja znaša 2,753.000,— din

moremo trditi za kakovost. Sma-tram, da brez izboljšanja kakovosti premazanih papirjev ne bo mogoče doseči nobenih nadaljnjih sprememb v smeri povečanja izvoza le-teh, da o kakšnem zvišanju cen sploh ne govorimo. Zaskrbnjujoče je dejstvo, da bo pri ofsetnih papirjih velik pritisk na zniževanje cen zaradi povečane skandinavske ponudbe v zadnjem kvartalu in seveda v letu 1985. Pri premazanih papirjih so mož-

nosti za prodajo in doseganje ugodnejših cen višje, vendar je kakovost »conditio sine qua non« ali po domače nujni pogoj, na nas pa je, da ta pogoj izpolnimo.

Vsekakor moramo omeniti izvoz tapet, kjer nam je uspelo z načrtnim delom prodreti z izvozom na konvertibilni trg (ZRN, Nizozemska), pri čemer imamo lepe izgleda za prihodnje leto.

Edo Tavčar

Brez uvoza preko kooperacije Obir ne bi mogli redno oskrbovati proizvodnje

Oskrba z uvoznimi materiali v tretjem četrtletju 1984 je še bolj jasno kot doslej pokazala, da je uvoz v okviru kooperacije s tovarno OBIR dejansko življenjske važnosti za zagotavljanje redne proizvodnje v Papirnici Vevče.

Uvoz iz »oskubljenih« prilivov — torej od 45,9% doseženih prilivov — je v celem kvartalu narasel za bori 200.000 dolarjev, medtem ko smo doseženi uvoz prek Obirja (v polletju je znašal okrog 3,5 mio dolarjev) samo v tem četrtletju podvojili. Jasno je, da ta uvoz seveda še ni pokrit z našim izvozom, saj smo že presegli dogovorjen in dovoljen (s strani Narodne banke) negativni saldo v menjavi z Obirjem, tako da je dne 30. 9. 1984 znašal 11,215.000 šilingov.

Primerjava uvoženih količin celuloze v devetih mesecih splanom za leto 1984 in ustvarjenim uvozom v 1983. letu verjetno zahteva natančnejšo oceno smotne porabe vlaknin. V zaostrenih pogojih je nujno potrebno doseči dogovorjeno oskrbo od domačih proizvajalcev, uvozne količine pa držati na najnižjem možnem ni-

voju, seveda z ustrezno rezervo za morebitne izpade pri domači nabavi. Vse to z namenom, da vendarle nekako »sprostimo« vsaj delno potencial nabave preko Obirja tudi za druge nujno potrebne materiale, ki si jih sicer — v drugih oblikah — ne bomo več mogli zagotoviti. Kljub dejstvu, da podatki o količinah, ki so nam jih v preteklem letu zagotavljali grafičarji in drugi uvozniki, delno »zameglijo« oceno uvozne oskrbe s celulozo, dajejo tekoči podatki dovolj jasne osnove za skorajšnje in učinkovito ukrepanje. In to še toliko bolj, ker v tem letu grafičarji niso mogli zagotoviti skoraj nič celuloze.

V tem četrtletju smo doživeli hud zastoj v našem poslovanju v maloobmejnem prometu, ki nam je praktično zamajal redno oskrbo z italijanskim lateksom. Pričakujemo lahko, da bodo vse možnosti — razen kooperacije Obir, pri katerih smo si zagotavljali uvoz pod boljšimi pogoji kot 45,9%, še v tem letu ugasnile. Maloobmejni promet v tako spre-

(Nadaljevanje na 5. strani)

Ob referendumu

Odločili smo se »za«

8. novembra so se delavci temeljnih organizacij Tehnični papir, Grafični papir, Veta in Blagovni promet z referendumom odločili za sprejem Samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za osnovanje lesninskega surovinskega fonda z vlaganji v plantaže hitrorastočih iglavcev in listavcev, z vlaganji za pospešitev premene malodonosnih gozdov ter v izgradnjo oziroma izpopolnjevanje lesnoindustrijskih obratov in mehaniziranih skladišč za pridobivanje lesnoindustrijskih odpadkov.

Veliko smo se pogovarjali in razpravljali o nujnosti osnovanja lastnega surovinskega fonda kot edini možni osnovi za razvoj papirne in celulozne industrije. Podpis Samoupravnega sporazuma, ki zagotavlja slovenskim papirničarjem po končanem projektu okoli 350.000 m³ nove lesne surovine, je za Papirnico Vevče zaradi planiranih investicij v lastno proizvodnjo beljene lesovine še posebno pomemben. Iz gozdnih gospodarstev SR Slovenije vse do leta 2000 ni pričakovati bistvenega povečanja lesa,

zato je edini izhod iz neugodnega surovinskega položaja v osnovanju plantaž hitrorastočih vrst iglavcev in listavcev ter v tako imenovani premeni malodonosnih gozdov, ki jih lahko s strokovnim programom pretvorimo v gozdove z normalnim hektarskim prirastom lesa.

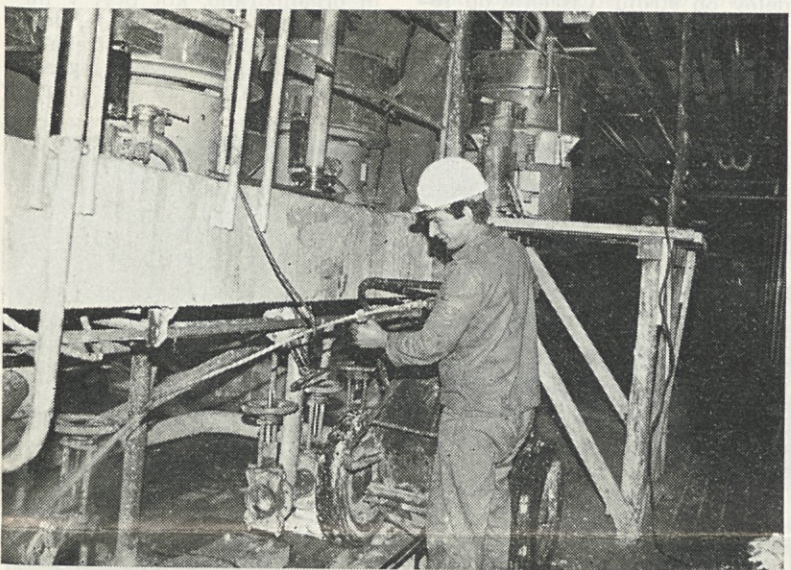
Sredstva, za katera še ni povsem jasna kvaliteta, saj akcija za morebitno možnost združevanja kot materialni strošek in ne iz čistega dohodka, kar bi seveda v veliki meri vplivalo na tekočo reprodukcijo združenega dela, še traja, se bodo zbirala na posebnem računu pri SOZD Slovenija papir; z njimi bodo v celoti gospodarili podpisniki, izvajalec del pa bo SIS za gozdarstvo z gozdnimi gospodarstvi.

Izid referenduma je pokazal, da smo večški papirničarji odgovorno opravili svojo samoupravljalno dolžnost, ko smo se s sprejemom omenjenega samoupravnega sporazuma pravzaprav odločili o možnosti svojega razvoja ter o možnosti obstoja novih generacij papirničarjev.

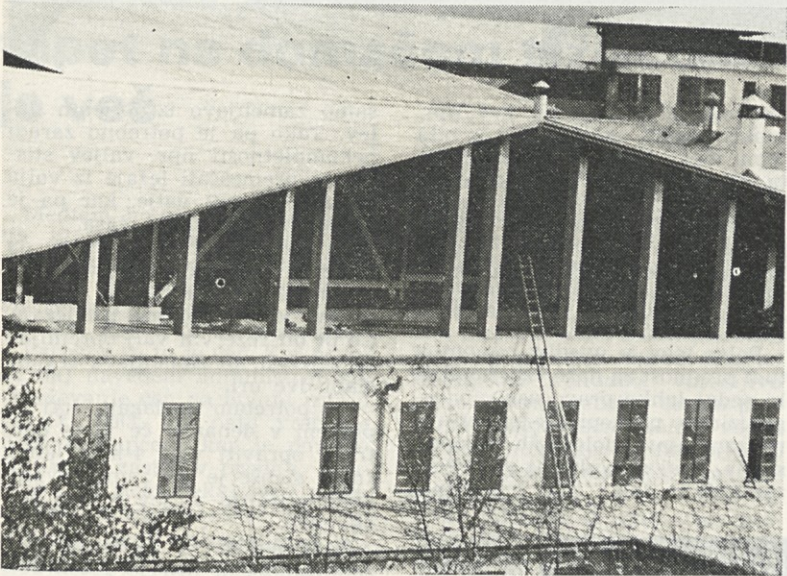
Vida B.

Uredniški odbor informativnih glasil SOZD Slovenija papir ima seje vsakokrat v drugi delovni organizaciji, iz katerih so člani tega operativnega organa. Zadnja seja je bila 16. oktobra v Tovarni celuloze OBIR. Poleg ocene zadnje številke Biltena smo pripravili programsko zasnovo nove številke, se dogovorili za popestritev revije Papir tudi s poljudnimi zanimivimi članki o članicah sozda in premlevali možnosti lepše in boljše podobe (in vsebine) našega skupnega glasila, ki naj bi z novim letom dobilo novo ime in sodobnejšo grafično obliko

Pranje s pralno napravo WAP — lažje in bolj učinkovito čiščenje strojev in njihove okolice

Streha je gotova, urediti pa je treba še podstrežje, kjer bodo novi delovni prostori vzorčark in nekaj drugih prostorov, ki jih bo možno funkcionalno porabiti za razno delo. Razveseljiva je novica, da bodo končno tu tudi naši likovni ustvarjalci dobili svoj kotiček

Brez uvoza preko kooperacije . . .

(Nadaljevanje s 4. strani)

menjenih neugodnih pogojih smo že ustavili. Zaradi časovnega zamika med izvozom in prilivom, katerega potem uporabimo za uvoz, pa bomo lahko pokrili skoraj vse potrebe po lateksu in optičnih belilih do konca leta.

Uvoz iz klirinškega področja poteka v predvideni količini in dinamiki. Že drugo leto opažamo pri ruski celulozi, da dobavitelj izredno točno dobavlja in bo letna količina v celoti dobavljena že sredi novembra. Prav pri tej celulozi bomo verjetno najbolj občutili izpad količin, ki so nam jih v preteklih letih zagotavljali grafičarji. Za prihodnje leto bo treba

uporabiti vse možnosti, da si zagotovimo že ob prvi delitvi ruskega kontingenta večje količine. Seznam uvoženih materialov preko kooperacije Obir samo potrjuje zgoraj navedeno dejstvo, da brez tega uvoza ne bi mogli obdržati redne proizvodnje. Ob dejstvu, da je doseženo načelno soglasje z Narodno banko Slovenije (ki kontrolira izvajanje 10-letne pogodbe o kooperaciji), da obseg vsakoletne medsebojne menjave ni zacementiran, pomeni prav povečevanje izvoza preko kooperacije tisti izhod, ki nam bo v prihodnje zagotavljal nemoteno oskrbo.

Marjan Kopecky

Razmišljaj in predlagaj

Komisija za inovacije je v začetku letošnjega oktobra zasedala zadnjič v stari sestavi, ker ji je pač potekel mandat. Sestava nove komisije, ki jo bo potrdil delavski svet delovne organizacije, naj bi bila takšna, da bodo njeni člani v strokovnem in ustvarjalnem smislu pripravljeni prispevati k dobremu delu komisije.

Že z novo sprejetim referatom v razvojno investicijski službi, ki bo poleg ostalih nalog zadolžen tudi za pospeševanje inventivne dejavnosti, ter s sklepom komisije, da je vodja konstrukcije stalni strokovni sodelavec komisije, je narejen precejšen korak naprej v smislu kvalitetnejšega delovanja na inovativnem področju.

Gradiva, ki ga je obravnavala komisija na svoji zadnji seji, se je nabralo kar precej, saj je zasedala v letošnjem letu šele drugič.

Od priprave inventivnega predloga pa do njegove končne obdelave preteče pač precej vode po Ljubljani. Za vsak predlog je potrebno pridobiti strokovno mnenje ter podatke za izračun gospodarske koristi predloga, kar je največkrat dolgotrajno opravilo. Precej predlogov, celo nekaj zelo starih, večkrat obravnavanih, lahko bi rekli celo spornih, je zagledalo zeleno luč šele na tej seji komisije. Na seznamu pa je ostalo še nekaj nerealiziranih predlogov, za katere bodo morale strokovne službe podati poročila o realizaciji. Za realizirane predloge je analitska služba podala komisiji v obravnavo izračune gospodarskih koristi ter predloge izplačil nagrad avtorjem, ki so jih v končni fazi potrdili delavski sveti temeljnih organizacij, kjer so predlogi tehničnih izboljšav ali koristnih predlogov realizirani.

Boljše izkoriščanje toplotne energije, avtorji: Jože Žibert, Stane Antončič, Franc Grabnar

Bistvo tega inovacijskega predloga je ogrevanje vode za pranje klobučevin ter natočne snovi z odpadno energijo, kar ima za logično posledico boljše odvodnjavanje in s tem povečano suhoto papirnega traku pred vstopom v sušilno skupino. S tem se je zmanjšala poraba pare, retenzijskih sredstev ter povečala hitrost stroja.

Ta predlog je v realizaciji in izkoriščanju že od konca leta 1980; podana je bila vrsta pozitivnih, toda nedorečenih strokovnih mnenj, ki niso mogla služiti za izračun gospodarske koristi predloga. Še najbolj konkretno poročilo je prispevala razvojna služba, ki je z nekaj meritvami dokazala prihranke na porabljeni pari in je to služilo za izračun teoretične gospodarske koristi predloga. Ta naj bi letno znašala 30 milijonov din, avtorjem pa bi po njej pripadalo plačilo nagrade 455.361,— din. Glede na teoretični izračun je komisija na predlog kolegija DO predlagala delavskemu svetu tozda Grafični papir izplačilo akontacije v višini 50 % od teoretičnega izračuna plačila.

Obravnava predloga pa z izplačilom teh nagrad avtorjem še daleč ni zaključena, saj bo moral strokovni team podati jasno mnenje o samem predlogu in tudi o prenosu inovacije na ostale papirne stroje. Dokler ta vprašanja ne bodo razčiščena, tudi komisija ne bo mogla razpravljati o preostali nagradi, ki avtorjem pripada še za naslednja štiri leta.

Uvedba novega proizvoda — fototapet — avtorjev: Ladjota Vračka, Nikota Potočnika, Dušana Kosmine in Daneta Zapuška

Tudi o tem predlogu je bilo izrečeno veliko deljenih mnenj, ki izvirajo predvsem iz predsodkov, da je izboljšava le tista, ki prihaja iz neposredne proizvodnje. V letu 1982 smo z realizacijo fototapet (po odbitku vseh stroškov) ustvarili 12,5 milijona din čiste

gospodarske koristi. Ker se po SaS o inovacijah predlogi iz administracije in komercialne lahko obravnavajo le kot koristni predlogi, avtorjem pripada enkratna nagrada v višini 135.373,— din. Komisija je predlog pozitivno ocenila že na eni od prejšnjih sej, pozitivno mnenje o njem je podal tudi strokovni team, kljub temu pa je delavski svet tozda Blagovni promet zavzel o njem odklonilno mnenje. S tem ravnanjem je bila delu komisije dana nezaupnica in člani so na zadnji seji sprejeli sklep, da mora delavski svet tozda BP svojo odločitev pojasniti in argumentirati. Lahko že povemo, da je bilo na 6. seji delavskega sveta izplačilo nagrade za ta predlog potrjeno.

Čiščenje robov prsnega valja in sesalne blazinice na premaznem stroju; avtor Vinko Zupančič

Z vgraditvijo šob z vodo in zrakom na prsni valj pri premaznem stroju je avtor odpravil nabiranje premazne mase na omenjenem valju in na blazini. S tem se je izboljšala kvaliteta papirja, zmanjšal izmet, zmanjšala poraba TB nožev ter olajšalo delo. Ker efekti izboljšave, razen porabe TB nožev, niso izmerljivi, po mnenju strokovne službe pa večji od merljivih efektov, je komisija predlagala delavskemu svetu tozda Tehnični papir, da prizna avtorju poleg nagrade za izmerljive efekte v znesku 7.109,— din nagrado v znesku 9.000,— din za po 69. čl. SaS o inovacijah še neizmerljive efekte.

Pranje TB — krogotoka, sit in odjemalnih zbiralnikov in zbiranja onesnažene vode; avtor Andrej Zapušek

Z realizacijo te izboljšave se je zmanjšala poraba sveže vode ter zmanjšalo onesnaževanje Ljubljane s premaznimi kemikalijami. Predlog je bil opredeljen kot koristen in ker izračun ni možen, je komisija predlagala DS TOZD TP nagrado v znesku 4.000,— din.

V predlogu št. 49 avtorja Franca Pleška je zbranih več izboljšav na tapetnih strojih, ki so bile s strani vodstva tozda Veta pozitivno ocenjene. Tako je avtor na flexo tiskarskem stroju s predelavo osi za obrezovanje tapetnega traku dosegel, da se namesto uvoženih nožev za obrezovanje lahko uporabljajo domači noži. Predlog je bil opredeljen kot koristen in ker podatkov za izračun ni možno dobiti, je komisija predlagala DS TOZD Veta izplačilo enkratne nagrade avtorju v znesku 9.000,— din.

Za izboljšavo na navijalcih pri tapetnih strojih, kjer je avtor z vgraditvijo drugega para zobnikov izboljšal razmerje hitrosti gonilne in gnane osi dosegel manjšo obrabo torne plošče, podaljšal življenjsko dobo ležajev ter pogonskih gredi, je bila komisija mnenja, da gre za tehnično izboljšavo. Letni izračun gospodarske koristi predloga znaša 104.545,— din, avtorju pa pripada nagrada 6.667,— din za dobo petih let, vendar se je avtor odločil za enkratno dvojno nagrado v znesku 13.334,— din.

Za izboljšavo na rolavtomatih je po mnenju vodstva TOZD še prezgodaj za podajanje končne ocene in se je zato tudi komisija strinjala, da se predlog odloži do možne ocenitve.

Predelava sistema zaviranja zvitkov na odvijalni strani gaurfrirnega stroja; avtorja: Franc Pleško in Anton Perko

Avtorja sta z vgraditvijo disk zavore v sistem zaviranja zvitka pred vstopom v gaurfrirne valje nadomestila uporabo uvoženih zavor. Komisija je predlog opredelila kot tehnično izboljšavo; gospodarska korist predloga znaša 311.709,— din, avtorjema pa pripada plačilo v znesku 15.293,—

dinarjev za dobo petih let, vendar sta se odločila za enkratno dvojno nagrado v znesku 30.486,— din, ki si jo delita.

Izboljšanje postopka pri menjavi zvitkov na odvijalni in navijalni strani; avtor: Franc Pleško

Ker gre pri tem predlogu le za nekoliko predelan prenos izboljšave iz ostalih tapetnih strojev istega avtorja, je komisija opredelila predlog kot koristen in predlagala DS TOZD Veta izplačilo nagrade v znesku 4.000,— din.

Prehod na čiščenje centralnega valja iz jeklenega na plastično strugalo na V. PS; avtor: Anton Jerman

Avtor je z nadomestilom jeklenega s plastičnim strugalom odpravil nevarnost poškodbe valja, omogočil menjavo strugal celo med obratovanjem, zmanjšal zastoj na V. PS ter zmanjšal porabo in stroške strugal. Predlog je bil s strani strokovnih služb izredno ugodno ocenjen, vendar pa je bilo po veljavnem Samopravdnem sporazumu o izumih, tehničnih izboljšavah in koristnih predlogih možno ta predlog opredeliti le kot koristen. Za večino efektov izboljšave, ki jih je bilo možno izračunati in znašajo letno preko 1,5 milj. din, je komisija predlagala izplačilo nagrade v znesku 31.133,— din, za neizmerljive efekte pa dodatno nagrado 9.000,— din.

Izdelava dela lamelne sklopke; avtor: Anton Jerman

Avtor je izdelal lamelno sklopko, ki jo je montiral namesto uvožene sklopke pri Küster valju II. stiskalnice na V. PS. Predlog je bil opredeljen kot tehnična izboljšava, katere letna gospodarska korist znaša 211.464,— din, avtorju pa pripada plačilo nagrade v znesku 11.780,— din za dobo petih let.

Tresalno sito za potrebe obrata za proizvodnjo kalcijevega karbonata; avtorji: Dušan Poljanec, Jovan Đurič, Brane Avsec ter Vlado Tomažin (Hidromontaža)

O predlogu bo komisija razpravljala, ko bodo prišle pripombe inozemskih firm proizvajalcev tovrstnih sit. Ker omenjeno izboljšavo brez vednosti in pristanka avtorjev že izkoriščajo izven našega podjetja, so avtorji prosili, da se predlog pravno zaščiti. Komisija je zato zavzela sklep, da se v naši DO preko pravne službe uredi pravna zaščita vsakega inovacijskega predloga.

Izboljšava na novem gaurfrirrolavtomatu; avtorica: Anica Nemeč

Pri tej izboljšavi, do katere je prišlo čisto slučajno, prinesla pa je znatne koristi, se je zgodilo prvič, da je vodja tozda o njej obvestil komisijo za inovacije ter predlagal nagrado. Izračuna ni bilo mogoče narediti; za avtorico je bila predlagana maksimalna nagrada za koristen predlog v znesku 9.130,— din.

Vsem avtorjem, prejemnikom nagrad za realizirane inovacijske predloge, iskreno čestitamo in želimo, da še naprej ustvarjalno razmišljajo ob delu in tako prispevajo nekaj več k boljši in racionalnejši proizvodnji. Razveseljivo bi bilo, če bi se jim pridružili v teh razmišljanjih tudi še drugi člani kolektiva.

M. A.

Drobne poslovne zanimivosti

Za potrebe izobraževalnega centra smo potrdili nakup treh iskrinih računalnikov SPECTRUM, s katerimi se bodo lahko postopoma uvajali v delo vsi bodoči uporabniki procesnega računalnika in računalnika za poslovno informatiko.

Predstavniki Ljubljanske banke - Gospodarske banke Ljubljana na poslovnem obisku v Papirnici Vevče; v sredini predsednik PO GB Polde Maček, levo Janez Potočnik, direktor sektorja za posle s tujino, desno tov. Lipičar, član PO GB

Obiskali so nas

Predstavniki LB Gospodarske banke Ljubljana na delovnem obisku pri nas

Obisk predstavnikov LB - Gospodarske banke Ljubljana, ki so se oktobra mudili v Papirnici Vevče, je bil obojestransko nujno potreben. Že na začetku razgovora smo ugotovili, da se zaradi velikih gospodarskih težav, katerih posledice se kažejo tudi v finančnih težavah, vse premalo srečujemo in medsebojno spoznavamo. Gospodarska banka Ljubljana, predvsem njeni vodilni delavci, sicer dobro spremljajo razmere v Papirnici Vevče, vendar se ekonomske gospodarske razmere tako hitro spreminjajo, da bi bilo kljub dobremu poznavanju naše OZD potrebno pogostejše in podrobnejše seznanjanje banke o naših namerah, možnostih in težavah v zvezi z realizacijo zastavljenih načrtov in poslovnih odločitev.

Z Gospodarsko banko smo se v Papirnici Vevče letos že drugič srečali. Obakrat so bile glavne teme razgovorov: možnosti zagotavljanja kratkoročnih dinarskih kreditov, kreditov za pripravo izvoza in izvoznih kreditov, premoštitvenih deviznih kreditov, s katerimi bi še naprej zagotovili dosledno plačevanje naših tujih obveznosti ter investicijskih kreditov, glede na naša predvidena investicijska vlaganja.

Papirnica Vevče je zaradi hitre rasti celotnega prihodka in vse večje potrebe po rekonstrukcijah in novih investicijah v naraščajoči odvisnosti od svoje poslovne banke. Tega dejstva se obojestransko zavedamo, ob tem, da je Papirnica istočasno pomemben

komitent Gospodarske banke, zlasti, če upoštevamo obseg celotnega finančnega prometa in naše udeležbe v mednarodni delitvi dela.

Banka je pokazala velik interes za naše poslovanje in nas seveda pri tem opozorila, da bo finančno spremljanje naših potreb po finančnih sredstvih težko, kar posebej velja za devizno področje, ker žal še vedno nismo v Jugoslaviji uspeli vzpostaviti zamišljenega deviznega trga.

Ob priliki razgovora smo se seznanili z devizno bilanco za leto 1984 in projekcijo deviznih obveznosti Papirnice Vevče do leta 1990. Ugotovili smo, da obveznosti ne bomo zmogli pokriti brez povečanega izvoza.

Za dosego tega cilja pa je potrebno postoriti marsikaj tudi na drugih področjih dela v Papirnici Vevče.

Dogovorili smo se, da se ponovno srečamo, ko bomo imeli pripravljene planske dokumente za leto 1985 in za srednjeročno obdobje. Dokumentacija za prezentacijo bi morala biti pripravljena dovolj trdno oziroma dokončno. Ko bomo razlagali naše planske dokumente pred bančnimi operativnimi delavci, bodo morali biti ti dokumenti zanesljivi, da bodo lahko služili kot podlaga za delo operativnim in vodstvenim delavcem banke in papirnice. To opozorilo ne bo odveč, če vemo, da delo na tem področju radi vse preveč poenostavljamo, ne glede na posledice.

Izidor Furlan

V mesecu oktobru letos so Papirnico Vevče obiskali vodilni predstavniki Litostroja — generalni direktor tov. Jančigaj in njegov sodelavec tov. Poženel

Obseg sodelovanja med obema delovnima organizacijama je vse širši in v veliki meri vpliva na realizacijo zastavljenih investicijsko — razvojnih načrtov Papirnice Vevče. To je bil tudi glavni predmet razgovorov

Dušan Kogej

Ob drugem letnem remontu V. PS

Preventiva je pomembna tudi za tek papirnega stroja

V skladu s planom remontnih del na PS 5 je bil opravljen drugi remont, ki je trajal od 2. do 5. oktobra, s pripravljalnimi deli za remont in zagon pa skupaj 4 dni.

Remontna dela so bila usmerjena v obnovo in zamenjavo tistih sklopov in delov stroja, ki odločilno vplivajo na kvaliteto papirja (predvsem profila), varnost obratovanja in na zmanjševanje nepredvidenih okvar.

Do lanskega leta tovrstnega vzdrževanja in obnove stroja nismo izvajali pri daljših in obširnejših delih (remontu), ampak smo skušali večino zamenjav in posegov v stroju narediti ob rednih reparaturah, ki smo jih izvajali vsakih 14 dni po ca. 12 do 16 ur. Seveda pa so občasni večji posegi precej podaljšali čas zastoja. Praksa je pokazala, da dela niso bila najbolje opravljena, ker je bilo za temeljito delo vedno premalo časa. Ugotovili smo, da je bolje, da zamenjamo vse najpomembnejše strojne dele

itd. računamo, da bo manj nepredvidenih zastojev, izkoriščenost stroja večja in pogoji za izdelavo papirja na stroju izboljšani.

Ugotovili smo, da se posebno valji stiskalnic (pick-up, centralni valj, küster valj, obračalni valj premazovalnega agregata in suhega gladilnika) v treh do štirih mesecih tako izrabijo, da to vpliva že na kvaliteto papirja. Zaradi neenakomerne izrabe valjev po širini je večja prisotnost raznih pasov po širini papirnega traku. Pri zamenjavi samo določenih delov se obrabe hitro prenašajo iz izrabljenih na nove in napake se hitro ponovijo.

Tudi s stališča večje požarne varnosti je daljši zastoj ugodnejši za temeljito čiščenje celotnega stroja in raznih težje dostopnih delov ob stroju. Čiščenje ob reparaturah je zaradi drugih pomembnejših del bolj v drugem planu. V preteklosti velikokrat nismo vedeli, kje je izvor za raz-

kar je za temeljito opravljeno delo ob nepredvidenih zastojih težje.

Mislím, da se pri sedanjem načinu obnove papirnega stroja mladi vzdrževalci veliko več naučijo in bolje usposobijo, saj se ob ponavljajočih načrtovanih remontnih delih dodobra spoznajo z izgradnjo in regulacijo posameznih sklopov.

Prepričan sem, da bomo postopoma čas remonta iz sedanjega obsega lahko tudi precej skrajšali. Usposobiti moramo več vzdrževalcev za najodgovornejša remontna dela, tako da bo izgradnja oziroma zamenjava trajala neprekinjeno 24 ur, kar danes ni možno, ker nimamo za to ustrezno usposobljenih delavcev.

Letošnji drugi remont je potekal že bistveno bolj pripravljenost in organizirano, kot prvi v mesecu maju. Pokazalo se je, da bi določena dela, ki jih je treba izvesti vsake štiri mesece, naredili bistveno hitreje, če bi opravili

hkrati, da izvedemo temeljito čiščenje vsaj trikrat letno, kar ni možno ob reparaturnih delih. S prehodom na triletno remonte bomo podaljšali čas med reparaturami od 14 na okoli 20 do 25 dni.

S preventivno zamenjavo najpomembnejših strojnih delov (valjev mokre skupine, stiskalnic, premazovalnega agregata, suhega gladilnika) ter čiščenjem natoka (poliranje), cevovodov, vakuum črpalk, snovnih kadi, pregledom mešal, črpalk, pleskanjem koroziji najbolj izpostavljenih kovinskih delov stroja ter popravilom naprav za rekuperacijo toplote

ne napake v papirju, kot npr. mokri pasovi, »ketne«, ali je bila temu kriva bodisi zamazanost sita, klobučevin, zamašenost raznih šob za pranje, izrabljenost posameznih valjev stiskalne sekcije itd. Sedaj je s preventivno menjavo vseh valjev možnosti za takšno ugotovitev bistveno manj in lahko hitreje ukrepamo.

Poleg tega je uvedba remontov tudi prednost za naše vzdrževalce, ki sedaj lahko pravočasno in organizirano pristopijo k preventivni zamenjavi določenih sklopov stroja. Prej smo skoraj vse večje zamenjave delali bolj kurativno,

samo zamenjavo izrabljenih delov. Tako pa je potrebno zaradi nekompletnosti npr. valjev stiskalnic premeščati ležaje iz valja na valj, brusiti valje, kar pa je seveda velika izguba časa.

Za primer naj navedem le, da zamenjava obračalnega valja za premazni agregat traja sedaj 6 ur, ker je treba premeščati ležaje. Če bi bil rezervni valj opremljen že z ležaji, bi zamenjava trajala slabi dve uri.

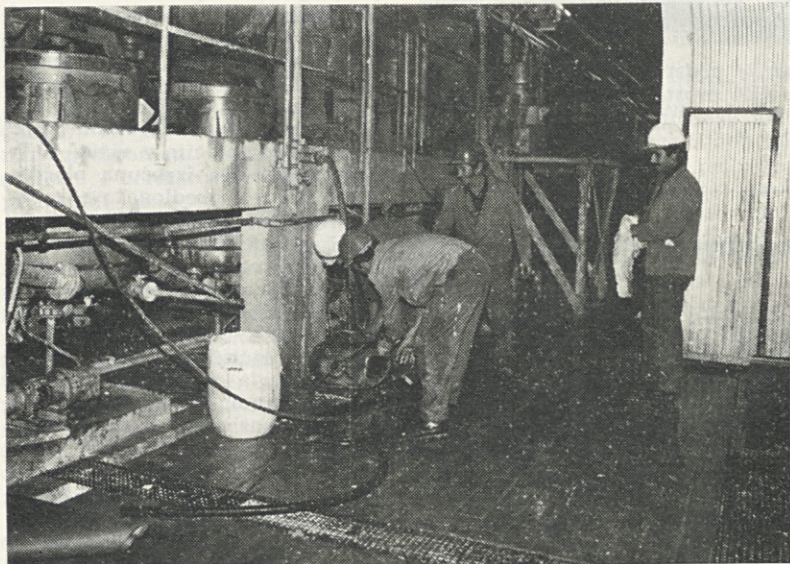
Ni potrebno razlagati, kaj to pomeni v denarju, če je to delo treba opraviti vsaj 4-krat letno. In še slabše je pri zamenjavi in kompletiranju valjev mokre stiskalnice.

Naša naloga je, da si vsi prizadevamo čim hitreje preskrbeti potrebne rezervne dele, da bomo lahko ob remontih izvedli samo zamenjave, ki bodo predstavljale le rutinska dela in bodo sedanja čas remontov bistveno skrajšala.

Mislím, da bi bilo dobro za doseg hitrejših in kakovostnih izvedb remonta uvedbi primerno stimulativno nagrajevanje, saj sedanja tozadevna merila ne igrajo nobene vloge.

O opravljenem remontu lahko rečemo, da je večina sodelujočih zelo vestno in prizadevno opravila svoje delo. Priprava in pristop sta imela v začetku nekaj pomanjkljivosti, kar pa ni vplivalo na izvedbo remonta. Zaslugo za dobro izvedbo imajo predvsem tisti delavci, ki so opravljali potrebna dela daleč preko normalnega delavnika. Njihove dobre volje in prizadevnosti za sedaj pač ni mogoče drugače nagraditi kot le s pohvalo in s skromno malico ob zaključku remonta.

Stimuliranje za prizadevno delo pa ostaja odprto vprašanje, ki ga bomo morali vgraditi v sistem nagrajevanja. Andrej Grad

Povečan obseg dela, ki se pojavlja ob remontu na papirnem stroju, kakor tudi dela na različnih višinah ter uporaba mostnih tekalnih dvigal so narekovali uvedbo dodatnih ukrepov za varovanje delavcev pri opravljanju remontnega dela. Zaščitna čelada varuje delavčevo glavo pred poškodbami zaradi padcev različnih predmetov, udarcev ob dele stroja, kakor tudi pred prahom in umazanijo

Janez Pezdirc

Prodaja doma še vedno zelo uspešna

Tudi ob letošnjem tričetrtletju lahko ugotovljamo, da je bila prodaja papirjev na domačem trgu glede na planirano tako absolutno kot relativno zelo uspešna, saj smo prodali 26.618 ton, kar je 5153 ton več, kot smo načrtovali. Tudi prodajni prihodek je višji od planiranega; letni vrednostni plan prodaje, ki znaša 3.829.332 tisoč din, je ob tričetrtletju že presežen za 28,6 %. Kljub temu pa je plasm papirjev na domačem trgu za 10 % nižji od lanskega leta v enakem obdobju, čemur je vzrok predvsem večji izvoz. Zmanjšanje glede na lanske leto obdobje je največje na področju Srbije, nato v Sloveniji in BiH, odvisno od zmožnosti plačila kupcev oziroma njihove likvidnosti. Slovenskim in hrvaškim kupcem smo dobavili večje količine, kot znašajo pogodbeno obveze, kupcem v drugih republikah pa manj.

DELEŽ NENAČRTOVANE PRODAJE V SKUPNI STRUKTURI PRODAJNEGA PLASMAJA JE ŠE VEDNO PREVELIK

Struktura prodaje po vrstah papirja glede na načrtovano ni bila zadovoljiva; povečanje prodaje v primerjavi s planom je le pri klasičnih papirjih, ki so slabo donosni. Količina papirja nad načrtovano bi morala biti realizirana pri nizkopremazanih papirjih in pri papirjih v malem formatu. Mali format smo sicer uspešno povečali, od lani za 50 %, vendar smo s tem plasmajem zamudili ugodno konjunkturo tega papirja na trgu. Najbolj deficitarni pa so na našem tržišču

kromopapirji iz petega papirnega stroja, ki so za nas tudi najbolj donosni. Žal pa te nadomeščamo z ofset papirji, ki jih danes prodajamo že skoraj z izgubo.

Od obojestransko premazanih papirjev nudimo trgu predvsem mat papirje, ki niso uspešni, plasma glajenih — velux papirjev pa onemogoča ozko grlo v dodelavi na gladilnih strojih; isto velja tudi za kromopapirje.

Prodaja ponovno opozarja na visoko količino neplanske proizvodnje, ki je v devetih mesecih bila še vedno 26 %. Pri tem soteki ali separati, ki odgovarjajo naročilom, niso upoštevani, saj so vodeni kot planirana proizvodnja. Gotovo pa je teh vsaj še za 10 % več. O škodi direktne izgube pri ceni ter relativne glede na možnosti izbire boljšega plasmaja, sploh nima pomena razpravljati. Vsako opozarjanje na to povzroča le hudo kri.

ZALOGE POČASI NARAŠČAJO, Z NJIMI PA TUDI VEZANA OBRATNA SREDSTVA

Za Vevče so bile zaloge papirja za domači trg dolga leta zanemarljivo nizke in so znašale navadno do 15 % mesečnega obsega prodaje. Ob polletju se je ta odstotek dvignil na 20, v devetmesečju pa znaša že 34 % letošnje poprečne prodaje. Ta zaloga slabše kvalitnih papirjev narašča po 135 do 150 ton mesečno, ker je prodaja le-teh vedno težja, njihova proizvodnja pa ne upada. Kupci ne kupujejo več vsega po vrsti; nagel padec povpraševanja zaradi splošne, predvsem pa denarnokreditne recesije je povzročil, da nenaročena proizvodnja (separati,

ostanki, viški, slabša kvaliteta) ostaja na zalogi. Zaloga v sedanji višini vsekakor sama po sebi ne bi bila problematična, saj bi bila lahko znak načrtne oskrbe trga in dobre postrežbe. Zaskrbljujoč pa je asortiment te zaloge, ki je — ob še vedno iskanih vevških papirjih — sestavljen iz slabe kvalitete, ostankov, divjih formatov in to v razdrobljenih količinah. Ko bo zaloga papirjev dosegla 1500 ali 2000 ton in bo to pomenilo vezavo 300 do 400 milijonov dinarjev, bo za radikalne mere v proizvodni disciplini že dokaj pozno.

Trenutne zaloge so za prodajo, ki vsakodnevno čuti in posluša utrip trga, *ob dani strukturi* zaskrbljujoče in že kar alarmantne. Ker pa je prodaja navadno kritizirana, da dviguje paniko, se oproščamo in prepuščamo stvar optimistični stihiji.

POSREDNA IN DIREKTN A PRODAJA V ENAKEM RAZMERJU KOT OB POLLETJU

V načinu prodaje ni bilo sprememb; direktnim kupcem smo dobavili 51,3 % celotnega plasmaja, posredno preko trgovine pa 48,7 %. Delež trgovini, ki znaša skupaj za to obdobje 106,8 milijonov dinarjev prihodka, bi bil lahko še manjši, če bi prodaja razpolagala le z naročenimi vrstami papirja.

Prodajo skušamo usmerjati direktno povsod tam, kjer je plačljivost dovolj kvalitetna. Tak način pa zahteva delo z več kupci in povzroča več problemov tudi službi terjatev ter finančni operativi.

ŠE NADALJE BELEŽIMO PADEC POVPRASEVANJA PO »RIP«

Povpraševanje po ročno izdelanih papirjih ima še vedno negativen porast. Zato v letošnjem letu ne dosegamo načrtovanega plasmaja, čeprav je prodaja teh papirjev vrednostno glede na planirano uspešna. Večjo prodajo zavira delno sorazmerno visoka cena za tovrstni papir, v glavnem pa splošno zmanjšanje nakupov ekskluzivnih repromaterialov, ki niso nepogrešljivi ali nezamenljivi, kar tudi ročno izdelani papir gotovo ni. Vedno več propagandnih in priložnostnih grafičnih del je tiskanih na bistveno cenejših papirjih. Individualni kupci — likovniki potrošijo sorazmerno ceni in kupni moči primerno manj tega papirja, umetniki znanih imen pa si za svoje stvaritve privoščijo lahko in predvsem iz snobizma tudi tuje umetniške papirje.

Res je, da je bilo letos leto izredne konjunktura na domačem trgu, in res je tudi, da je bilo zaradi inflacije možno doseči sorazmerno velik porast cen, toda same od sebe tudi cene papirja ne skačejo, pa četudi se surovine zanj iz dneva v dan dražijo, in se sploh ne dvignejo, če ni za to pokrenjeno pravi čas oziroma ob pravem trenutku na pravem mestu. Za to pa se mora nekdo posebej zalagati. Kdo v Papirnici Vevče bedi nad cenovnimi potmi in tokovi prodaje papirja na domačem trgu in ne prespi nobenega ovinka, je jasno: njen vodja, ki je vevški papirnici — povedano v prispodobni — predan z dušo in telesom.

Urednica

Lado Vračko

LETO IZREDNE KONJUNKTURE IN VELIKEGA INFLACIJSKEGA PORASTA CEN

Iz podatkov zadnjih petih let je razvidno, da letos beležimo največji porast vrednosti prodaje doma. Če upoštevamo inflacijo in zmanjšanje vrednosti dinarja v času enega leta, smo doslej oboje

uspešno kompenzirali. Leto tako velike konjunktura in inflacijskega porasta cen se ne bo zlepa ponovilo. V bodoče bomo morali več narediti, tudi znotraj delovne organizacije, saj slabega in neorganiziranega dela in s tem večjih stroškov ne bo možno prevaliti na ramena kupcev.

Silvo Razdevšek

Brez vlaganja v znanje in usposabljanja kadrov za novo tehnologijo ne bo napredka

Razprav o predlogu sklepov 13. seje CK ZKJ ne bi smeli jemati na lahko in površno. Gre za usodne premike, kot je zapisano v predlogu za uresničevanje dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije in za konkretne akcije, ki naj bi sledile razpravi o predlaganih sklepih.

Žal pa predlogi sklepov neposredno ne obravnavajo vzgoje in izobraževanja, kot tudi drugih družbenih dejavnosti ne. In vendar so 10. kongres — za njim pa tudi naslednji partijski kongresi in plenumi — določno opredelili, da je za našo družbo razvoj vzgoje in izobraževanja velikega pomena.

Tu ne gre samo za gmotni položaj šole in prosvetnih delavcev;

še pomembnejše je, da se bomo brez večjih naložb v pamet in znanje in brez načrtnega usposabljanja za današnjo in prihodnjo tehnologijo težko vključevali v mednarodno delitev dela in se dokopali do višje produktivnosti ter večjega dohodka. Medtem ko v svetu čedalje več vlagajo v izobraževanje in dosegajo pri tem vidne uspehe, smo mi izobraževanju zadnja leta obsekali veje in tako razvrednotili eno naših strateških opredelitev. Je to res morda samo posledica gospodarskih težav ali tudi starega načina mišljenja?

Izobraževanje je družbena vrednota in se tiče nas vseh, zato bi bilo prav, da bi o tem vsi ustvarjalno razmišljali.

V. V.

Sodelovanje združenega dela z organizacijami za vzgojo in izobraževanje

Z novim šolskim letom so bile tudi letos na osnovni šoli organizirane interesne dejavnosti. Papirnica Vevče je dala na voljo prostor, material in celo inštruktorje, ki vodijo interesno dejavnost — izdelavo ročno izdelanega papirja in tiskanje, v načrtu pa je tudi slikanje.

Tako lahko vsak teden v popoldanskih urah vidimo učence, ki v spremstvu svojih inštruktorjev prihajajo v tovarno in v obratih pridobivajo veščine o izdelovanju papirja in o tiskanju. Morda so med njimi bodoči naši strokovnjaki!?

V. V.

Učenci iz Novega Polja so kar često naši gostje; 29. oktobra so prisostvovali v kulturnem domu zboru delavcev tozda Blagovni promet, da bi videli samoupravljanje v praksi v živo

Šolanje ob delu

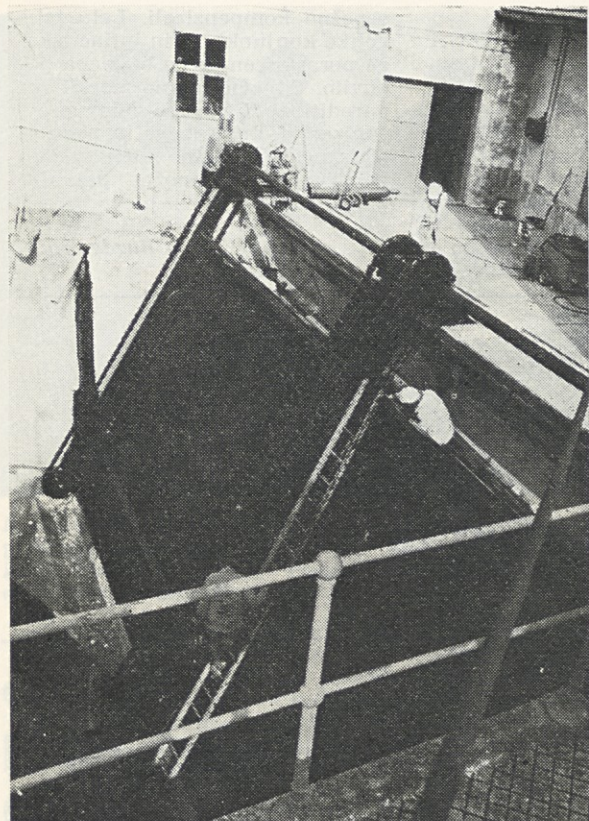
V šolskem letu 1984/85 smo pričeli v organizaciji Srednje šole tiska in papirja izobraževati delavce za IV. in V. stopnjo. Pouk poteka v prostorih Srednje šole tiska in papirja v Ljubljani in sicer za slušatelje IV. stopnje vsak ponedeljek, torek in sredo od 16. do 20. ure, za slušatelje V. stopnje pa vsak petek od 16. do 20. ure

in vsako soboto od 8. do 13. ure.

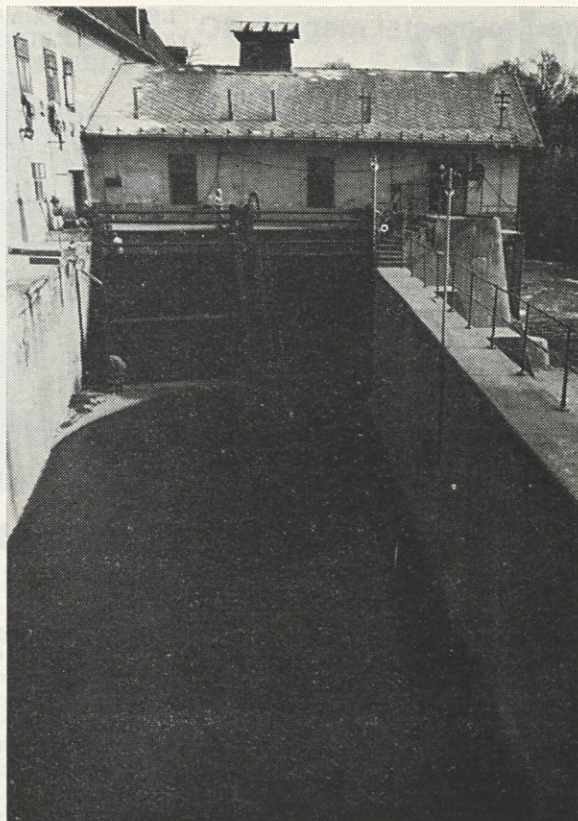
V IV. stopnjo je vpisanih 28, v V. stopnjo pa 25 delavcev iz Papirnice Vevče. Vsem slušateljem želimo čim več uspehov pri izobraževanju, ostale možne kandidate pa vabimo k vpisu naslednje šolsko leto.

Za izobraževanje ni nikoli prepozno!

V. V.

Delavci opravljajo na novem fužinskem čistilnem stroju še zadnja dela

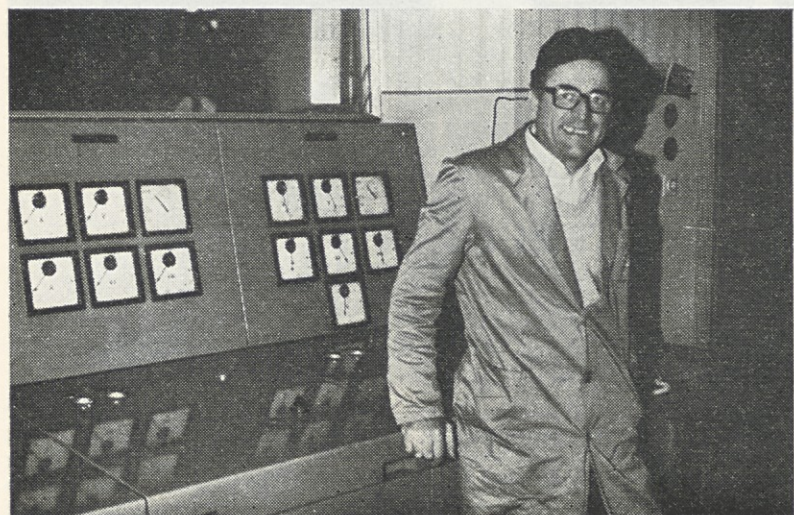
Prazen vodni kanal z rešetkami in čistilnim strojem dan pred praktičnim prevzemom

Fužine 24. oktobra; v kanal je zopet preusmerjen tok Ljubljanice, stroj za čiščenje rešetak dela, agregat za pridobivanje električne energije obratuje

Arhivski posnetek s Fužin: star čistilni stroj, katerega silno majhno delovno širino je na sliki lepo videti

Vodja HC Fužine Milan Izgoršek

Čistilni stroj izdelan posebej za naše Fužine

24. oktobra letos je bil v naši HC Fužine prevzem novega čistilnega stroja; tako je tega dne po krajšem premoru razveseljiv zvok turbine na levem bregu Ljubljanice zopet napolnil prostore elektrarne.

Nov stroj za čiščenje rešetak, skozi katere je usmerjen tok Ljubljanice, predno njegova sila deluje na lopatice turbine, je predviden tudi že za novi agregat na levem bregu, ki bo predvidoma začel obratovati junija 1985.

Stari čistilni stroj je imel silno majhno »delovno površino«, in ga je bilo treba dnevno sedem- do osemkrat premikati za enkratno čiščenje celih rešetak. Nov, ki je v bistvu dvojni stroj, bo delo strojnikom na Fužinah precej olajšal, saj premikanje ne bo več potrebno, čeprav pa bo seveda stalna prisotnost strojnika nujna.

Čistilni stroj na Fužinah je unikat; njegov projektant je inž. Dolanc iz Rudis-Inženiringa, izdelal pa ga je Rudisov kooperant Češnovar. Cena stroja 550 starih milijonov.

Naj še povemo, da dela na Fužinah tečejo lepo in po planu, za kar skrbi inž. Leon Pirnovar iz Rudis-Inženiringa v sodelovanju z našimi energetiki, najbolj pri stvari pa je, glede na to, da ima vsakodnevne stike z izvajalci, kooperanti in sploh z vsemi, ki pri investiciji za pridobitev nove in večje električne energije za potrebe Papirnice Vevče sodelujejo, vodja HC Fužine Milan Izgoršek.

Vida B.

V slovo in spomin

ZMAGO SCHEICHER

*Trpko spoznanje; minila je mladost, lepota in hotenje
slepo;
kakor kresnici lučka je ugasnila...*

Grenko je spoznanje, da se od nekoga moraš posloviti. Težko je slovo, težko še posebej, če se moraš posloviti od sodelavca, tovariša, prijatelja, od mladega človeka, ki ga je kruta, neizprosna bolezen iztrgala življenju in naši sredini.

Vedeli smo za njegovo zahrbtno bolezen, vendar smo skupaj z njim tudi mi upali, da ne bo zmagala. Žal, je usoda hotela drugače. 8. novembra smo ga spremlili na zadnji poti na pokopališče v Polju.

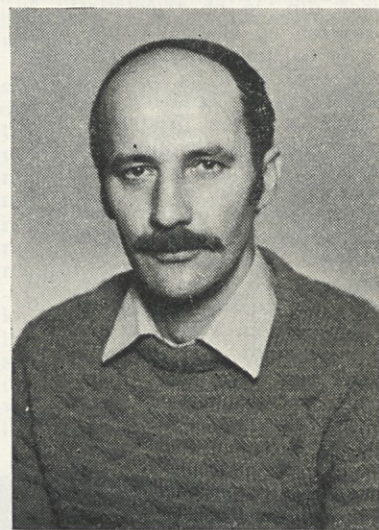
Vsakokrat znova, ko stojimo s sklonjenimi glavami ob grobu, ob meji večnosti, nam misli nemo poromajo nazaj, v dni, ko smo skupaj delali, se veselili uspehov in premagovali težave, ko smo skupaj živeli. V tej večni skrivnosti življenja smo vsi zapisani smrti. Vendar, kadar ta poseže med tako mlade ljudi, tega ne moremo razumeti...

Zmago se je rodil v taborišču v Bergenu, v Nemčiji leta 1945, ob trenutkih svobode, ki jo je napovedalo tudi njegovo ime. Svoja otroška in mladostna leta je preživel v Zgornjem Kašlju, kjer je bil doma. Potem, ko je zapustil samski stan, se je preselil v Slape.

Član družine vevških papirničarjev je postal pred osemnajstimi leti. Prišel je kot nanosilec na holandcih, bil pomočnik skladiščnika strojne opreme in potem, ko je s pridnostjo ob delu končal poklicno papirniško šolo, postal obratni laborant. Skoraj deset zadnjih let pa je opravljal naloge referenta za razpored izmenskega

dela. Svoje delo je opravljal vestno in odgovorno, s svojim aktivnim sodelovanjem pa je prispeval tudi k delu samoupravnih organov.

Njegovo delovno mesto v delovodski pisarni je ostalo nenadoma prazno. Še ne na polovici delovne poti, ko si je ustvaril dom in družino, je v borbi z boleznijo izgubil bitko, v nas pa zapustil nemo praznino.

Čeprav Zmagota ni več med nami, občutimo njegovo prisotnost; njegovo delo in tovarstvo ga bo ohranilo v naših srcih. Njegovo mlado neizživeto življenje je odšlo, odšlo sredi poti, ki je bila dovolj dolga, da je pustila za sabo neizbrisne sledove, dobo, v kateri smo živeli skupaj, ga vzbujali kot delavca in človeka. Trpkost življenja je neizprosna.

Vsem njegovim najbližjim izrekamo globoko sožalje.

Sodelavci

Drobne poslovne zanimivosti

Oskrbovanje s paletami je kritično. Zaradi gradnje objekta za razpuščanje izmeta se življenjski prostor skladišča palet zmanjšuje. To pa ne dovoljuje večjih zalog palet, kar povzroča pomanjkanje tovrstne embalaže! Posebno problematično je vzdrževanje JZ palet. Teh praktično nihče ne popravlja, polomi pa se jih ogromno. Zaradi pomanjkanja teh palet uporabljamo tudi poškodovane, ki pa se kaj hitro polomijo do skrajne meje in so uporabne le še za drva. Ob dejstvu, da takšna paleta stane že 1250,00 din, bi se bilo treba resno zamisliti in poiskati rešitev v ustrezno organizirani delavnici za popravilo palet.

Komisija za družbeni standard je razpravljala o načinu regresiranja toplega obroka za leto 1985 in podprla predlog, po katerem naj bi bil dosednji način izplačevanja vrednostnih bonov za prehrano poenostavljen tako, da bo vsak ob izplačilu OD prejel za dneve prisotnosti na delu brezgotovinske bone, na osnovi katerih bo lahko dobil toplo, hladno malico ali suhomesnate izdelke. Papirniška restavracija bo na osnovi predhodnih naročil pripravila dve vrsti toplih malic in eno vrsto hladne malice. Ker bodo jedilniki pripravljeni vnaprej, odločitev za naročilo malice ne bo težka.

Zaradi težav pri dostopu v prvo etažo petega papirnega stroja z večjimi vzdrževalnimi stroji ter zaradi neposredne povezave s kuhinjo premaza smo pristopili k izgradnji povezovalnega podesta med premazom in 5. PS. V ta namen smo izločili sredstva v višini 13.000.000,— din.

Nevšečnosti s klejivi se še nadaljujejo. Proizvajalec Terpentina iz Višegrada nam je v zadnjem času dobavljal klejivo, ki povzroča silno močno penjenje. Po večkratnih dogovorjanjih smo se zmenili, da bodo v Terpentinu v bodoče proizvajali klejivo po tehnologiji Kotromana iz Mokre Gore. Tako pridobljeno klejivo vsebuje sicer manjši odstotek suhe snovi, torej bomo prevvažali večjo količino vode, vendar pa ne povzroča skoraj nobenega penjenja.

Rezervoarji oziroma skladišča za materiale, kot so škrobi, kazein, melapret in drugo so premajhni, da bi lahko zagotavljali večje zaloge. K sreči ti materiali prihajajo v tovarno dokaj redno in pravočasno, seveda pa je strah pred zakasnelo dobavo vedno prisoten. Neenakomerna je tudi dinamika porabe, ki otežkoča usklajevanje predvidene porabe z novimi pravočasnimi naročili.

Srednjeročni program Papirnice Vevče predvideva tudi izgradnjo dodatnega vodnjaka za tehnološko vodo. Glede na poročilo o hidroloških raziskavah v Papirnici Vevče, ki ga je izdelal Geološki zavod, se je strokovna služba odločila za vodnjak na lokaciji S-12 ob železniškem tiru iz jeklenih polnih cevi globine 17 metrov. Sistem cevovodov bo povezan na obstoječi sistem, električno pa bo napajen in krmiljen iz toplarne. Po pridobljenih ponudbah bo vrednost izgradnje 12.000.000,— din; delavski sveti so že potrdili sklep o izločitvi sredstev za izgradnjo vodnjaka.

Novi proizvodni prostori garderobe in jedilnica

Delavski sveti temeljnih organizacij so v oktobru obravnavali predlog za nadomestno gradnjo starega upravnega poslopja s skladiščem, sanitarijami, garderobami in jedilnico.

Modernizacija pakiranja in odpreme v obstoječi strojni dodelavi ter večji prostori za papirno dvorano, kakor tudi večji sanitarni prostori z garderobami, zahtevajo občutnejši poseg v obstoječe staro upravno poslopje. Le-to je bilo nefunkcionalno in močno dotrajano ter kot tako potrebno večjih popravil. Po tehtnejši presoji smo se odločili, da obstoječi objekt, to je trakt z garderobami in sanitarijami ter staro upravno stavbo z vhodom, pisarnami in vratarjem, porušimo. Na mestu porušenega objekta bomo zgradili nadomestni objekt, v katerega pritličju bodo vhod v novi obrat, vratar, glavni vhod za tovarno in intervencijska vozila, pokrit manipulacijski prostor, proizvodnja, pakirna linija in zavijanje papirja, ekspedit, tovarno dvigalo za vertikalni transport posod in pijske za obrat družbene prehrane (100 kg), obratne sanitarije za moške in ženske, toplotna postaja, glavno stopnišče za zaposlene in dostop za obrat družbene prehrane v I. nadstropju. Prizidan objekt bo povezan v pritličju z obstoječo proizvodnjo (sortirnico papirja).

V nadstropju pa so predvideni naslednji prostori:

Jesensko sonce se je ujelo v smrečico na novi strehi nad papirno dvorano in poslednjič objelo staro upravno stavbo

Glavno stopnišče z vhodom v jedilnico, v proizvodnjo in garderobe z umivalnico, stranišči za ženske in moške ter sobo higijene za ženske, razdeljevalnica hrane, samopostrežni pult, izdaja, pomivalnica bele posode, skladišče pijske, pomivalnica termo posode, garderoba, umivalnica, tuš in WC za osebje razdelilnice hrane, obratne pisarne z zasilnim izhodom za zaposlene v I. nadstropju ter drugi zasilni izhod iz jedilnice preko obstoječega stopnišča v PS II. Obratne sanitarije za ženske

in moške bodo istočasno služile kot sanitarije za jedilnico in dvorano. V hodniku do jedilnice bodo nameščeni umivalniki za umivanje rok.

Razdelilnica hrane je predvidena za 600 obrokov toplih malic in 200 kosil; v eni izmeni je predvidena zasedba 150 ljudi.

Vsi sedeži v jedilnici (ca. 200) bodo zložljivi, tako da se bo lahko uporabilo celotni prostor jedilnice za zbor delavcev in za razna predavanja.

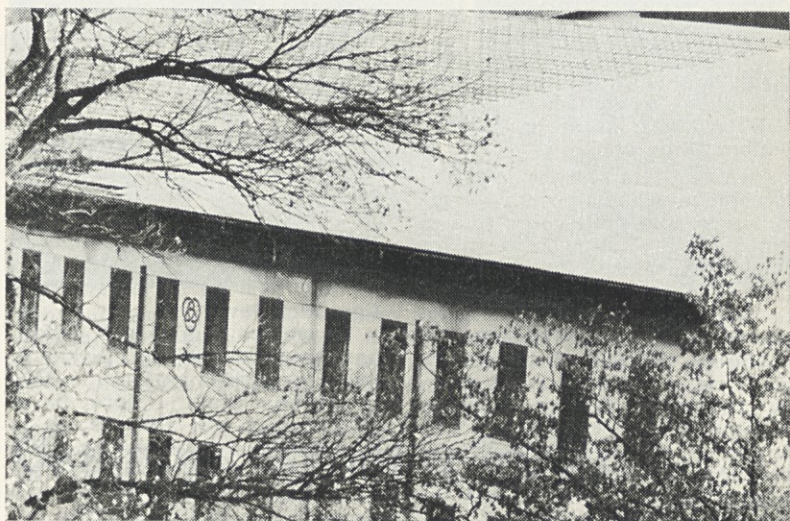
Obstoječi objekt satinaže bo v

pritličju in nadstropju funkcionalno povezan z novim objektom, celotni objekt pa bo vklopljen v objekt satinaže in priprave snovi za II. in III. papirni stroj.

Po projektu za gradbeno dovoljenje smo pridobili ponudbe ter

se odločili za najugodnejšo; ta je SCT TOZD INŽENIRING, ki predvideva izgradnjo objekta do junija 1985 v vrednosti 56,510.000 dinarjev. Vrednost objekta z opremo pa bo 16,000.000 din.

Stane Jalovec

Ko smo posneli tole fotografijo, je le še malo manjkalo do kompletne strešne kritine

Stališča in predlogi Strokovnega sveta SRS za vzgojo in izobraževanje

Pobude za reformo srednje šole

Dosedanje raziskave in razprave o rezultatih uveljavljanja novih vzgojno-izobraževalnih programov so opozorile na različne pomanjkljivosti in slabosti v izvajanju reforme, ki lahko, če jih ne bomo dosledno in učinkovito odpravljali, ogrozijo uresničevanje temeljnih smotrov.

Nekatere od teh slabosti in pomanjkljivosti bo mogoče premagati s konkretno izdelanimi navodili in akcijami, ki naj bi jih predlagali ustrezni organi,

izvedel pa Zavod SRS za šolstvo. Sedaj, ko prihaja druga generacija mladih v te programe, je treba temeljiteje preučiti zlasti še: razvojne težnje v znanosti, tehniki in tehnologiji. Spremembe bo treba iskati tudi v prožnejših programskih in sistemskih rešitvah, zlasti pri usklajevanju razmerij in povezovanju splošne in strokovne izobrazbe.

NE UČIMO SE ZA ŠOLO, AMPAK ZA ŽIVLJENJE!
V. V.

Več glav več ve

Pravilno načrtana pot naše SOZD je v interesu vseh članic

Člani republiškega odbora sindikata delavcev papirne, grafične, založniške in časopisno informativne dejavnosti smo bili na seji 31. oktobra seznanjeni z delom komisije za družbenoekonomske odnose in razvoj samoupravljanja, ki je obravnavala tudi vprašanje o organiziranosti edine sestavljene organizacije združenega dela, ki jo pokriva naš republiški odbor, to je SOZD Slovenija papir.

Ugotovitve članov komisije, ki jih je v poročilu stnil njen predsednik Milan Deisinger, so dale vedeti, da so sklepi problemske konferencie ZK o bodoči organiziranosti in razvoju sozda Slovenija papir sestavljeni in grajeni tako kot za poslovno skupnost in ne kot za sestavljeno organizacijo članic papirne industrije Slovenije. Predvsem pa je ob njih zanemarljiva vloga samoupravnih organov in delegatskega sistema članic, kar pa ni v skladu z našimi temeljnimi družbenimi principi in veljavno zakonodajo.

V sklepih ni opredeljen princip dohodkovnih odnosov ob dejstvu, da se temeljne organizacije obnašajo preveč podjetniško.

Usklajevanje planov, ki je zajeto v sklepih, je temeljni princip splošnih združenj in ne sestavljenih organizacij združenega dela, pač pa v sklepih manjka razdelano srednjeročno planiranje, ki pa je stvar sozda.

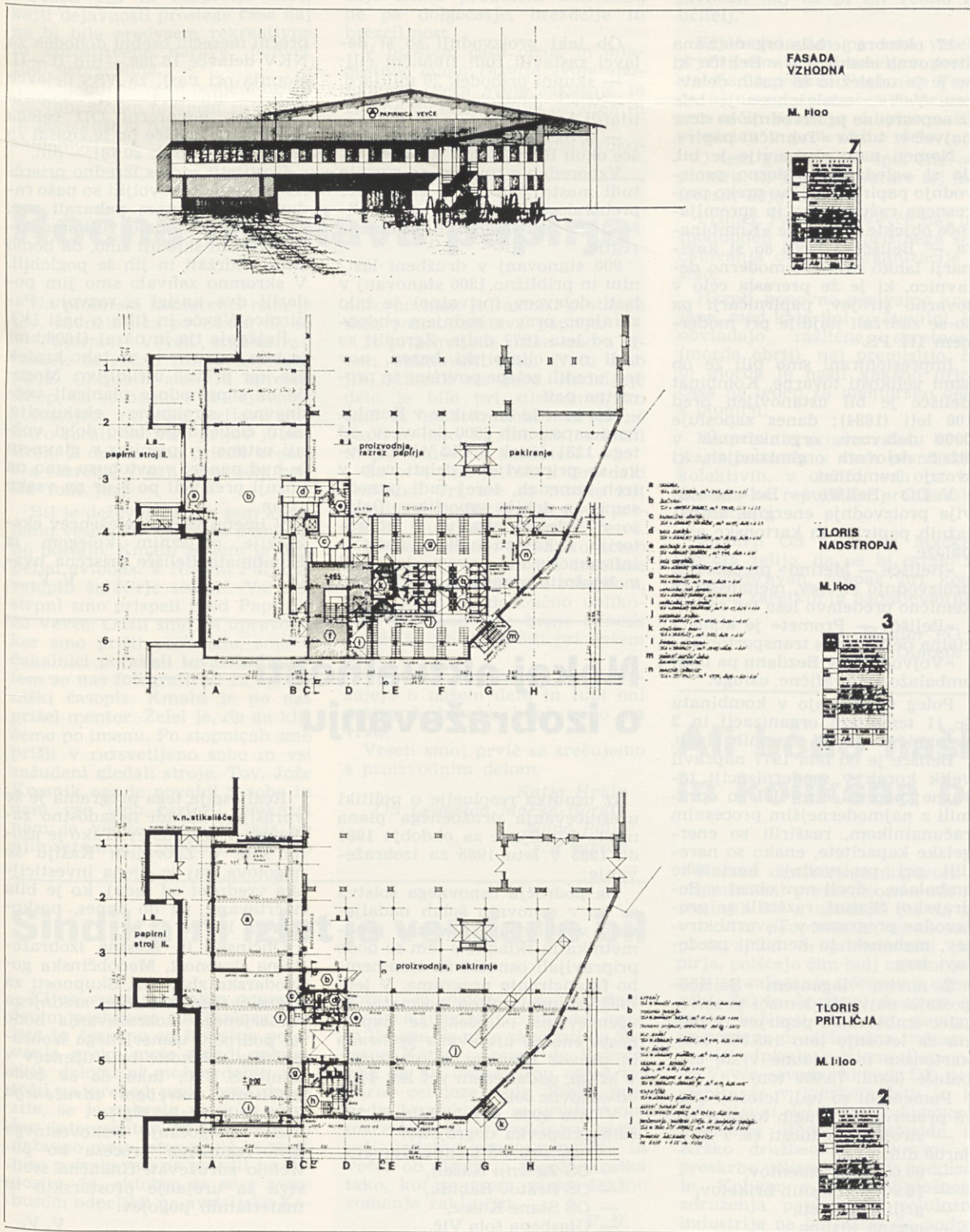
Popolnoma je zanemarljeno vprašanje informiranja delavcev članic sozda, ki morajo biti preko delegatskega sistema informirani o delu sestavljene organizacije.

Po mnenju članov komisije so nekateri sklepi preveč opredeljeni, nekateri pa so si tudi nasprotujoči. Glede okrepljenega poslovanja z Obirjem je bilo izoblikovano mnenje, da je to preveč kratkoročno gledana rešitev; naši razvojni strategiji primerno bi morali oblikovati tudi komercialno politiko sozda, predvsem pa ob upoštevanju določil samoupravnega sporazuma o združevanju. Vemo pa, da so posamezne delovne organizacije — članice, pričele krepiti svoje blagovne službe in da imajo v svojih državah izvoznih svojih predstavništva; politika, ki ne more pozitivno vplivati na skupen efekt zunanjetrgovinske menjave.

O porabi surovinske osnove SOZD ne more odločiti, kajti stvar delovnih organizacij je, kako preko samoupravnega sporazumevanja in povezovanja ter poslovnih dogovorov peljejo to plat poslovanja.

Komisija je svojo nalogo precizno opravila; na vrsti je sedaj koordinacijski odbor sindikata sozda Slovenija papir, da stvar doreče.

Vida B.

Poslovili so se

KADAR JE BILA
LJUBLJANICA VISOKA,
JE BILO TREBA RAKE
ČISTITI VSAKO URO

Štirideset let dela na izmene, podnevi, ponoči, ob nedeljah in praznikih je za LEOPOLDOM VIDMARJEM, ki se je 30. septembra letos upokojil.

Po vojni, leta 1946, se je pričela njegova delovna pot v Papirnici Vevče. »Že pred vojno sem si kot mlad fant silno želel, da bi delal v vevški papirnici,« pripoveduje Polde, ki se mu je po vojni ta želja izpolnila. Pred tem je peš hodil na delo k zidarjem v Ljubljano. Ko je brat kupil kolo, ga je peljal »na štangi« do prvega tramvaja v Mostah. Za malo denarja je bilo treba cel dan trdo delati ob dveh »kajlah« kruha; drugačne malice takrat niso poznali. Petnajst let mu je bilo tedaj.

V papirnici je pričel z delom na lesnem prostoru, nadaljeval v belilnici, v brusilnici, na holandcih,

računava«. In Polde se kar ne more sprijazniti z dejstvom, da po štiridesetih letih ne bo več upravljal papirnega stroja. Tudi sedaj še vedno gleda na uro, kdaj bi bilo treba iti na »šiht«, pa čeprav mu tudi doma ne manjka dela.

GROZNO JE BILO DELATI PONOČI

FRANC GOLOB je kot domačin najprej delal v zadržovski Opekarni, leta 1956 pa se je zaposlil v Papirnici Vevče.

Tri mesece je delal tudi ponoči, na izmene, vendar se nikakor ni mogel temu ritmu privaditi. »Bilo je grozno,« pravi. Najprej pa je začel seveda pri zidarjih; to je bilo takrat že kar obvezno. Tiste tri mesece izmen je preživel na holandcih, potem pa je dve leti »pokal bale«, nakar je pričel delati v skladišču papirja, kjer je ostal ves čas do upokojitve, najprej kot nakladalec papirja, nato

Polde Vidmar

Franc Golob

v satinaži in nadaljeval ter zaključil pri papirnem stroju. Ko je delal pri razkladalcih kot »kolmar«, ga je delovodja Henrik Sotlar nekega dne poklical, naj se javi tedenjemu kadrovskemu šefu Tomažiču v personalni. Ta mu je ponudil delo pri papirnem stroju. Polde odločitve ni takoj izrazil in je šel nazaj zmetati še pol vagona premoga, nakar je bil ponovno poklican v personalo. Tako je prišel pred šefa proizvodnje tov. Drnovška v delovodski pisarni. Oddelili so mu delo drugega pomočnika, brez predhodnega uvažanja kot paznik sita. »Pa bi bilo takrat dobro, da bi bil najprej paznik, saj nisem ničesar znal. Treba se je bilo hitro učiti,« obuja spomine na tisti čas tov. Polde, ki je bil 12 let »cvajete«, dve leti potem kot prvi pomočnik in potem dvajset let strojevodja. Njegovo delo se je prepletalo od prvega papirnega stroja preko drugega do tretjega, »najsibšega stroja, kot pravijo, ampak prav dobro dela, če je seveda zrihtan,« pravi njegov dolgoletni strojevodja. »Res pa je, da generalni remont pri tem stroju ni dal tistega učinka, ki bi ga moral dati.«

Polde se dobro spomni tudi nadležnega »čiščenja rak«; ob visokem vodostaju je bilo zapornicami veliko dela, saj jih je bilo treba čistiti vsako uro in delovodja Ludvik Hribar je po kdo ve kakšnem pravilu skoraj vedno prav Poldeta določil za to delo. No tega zoprnega opravila danes ni več, pa tudi vse drugo se je v štiridesetih letih spremenilo vidno na bolje, le disciplina je popustila in moralna zavest delavcev bi morala biti višja, meni Polde, ki je štiri leta bil član disciplinske komisije tozda.

Slabe in dobre čase vevške papirnice je v dolgoletnem delovnem obdobju doživljal, vendar ji je vedno ostal zvest. Cela njegova družina je delovno bila in je še predana tovarni, saj je Polde izdeloval papir, žena ga je zavijala, Jože ga prodaja, hčerka pa »ob-

izmenski pomočnik vodje skladišča papirja in zadnje pol leta kot vodja papirnega skladišča. Točnost je bila ena izmed njegovih čednosti. Vedno je prihajal na delo pol ure pred uradnim pričetkom dela. Enkrat samkrat se je zgodilo, da je prišel Franc v tovarno »šeše« 20 minut do šestih. »To pa je zate že zamuda,« mu je dejal Nace Junkar.

Zadovoljen je bil z delom v vevški papirnici, dobro se je razumel s sodelavci in gotovo človeku ni vseeno pri duši, ko vse to nenadoma zapuša. »Tovarna nudi že lep čas delavcem obleko, toplo malico in dober kos kruha. Ko sem prišel v tovarno, sem moral delati v svoji obleki, malical pa sem pač tisto, kar sem prinesel od doma. Veliko se je spremenilo na bolje in velik razvoj sem v svojem delovnem obdobju doživel,« razmišlja ob odhodu Franc, ki bo seveda doma sedaj bolj zaposlen in bo gledal na uro, kdaj bo žena Majda prišla domov iz papirne dvorane.

Z ljubeznijo do tovarne sta oba naša dolgoletna delavca dočakala nov družbeni status, upokožitev. Zahvaljujemo se jima za dolgoletno dobro delo, ki sta ga prispevala v naš skupni razvoj in jima želimo, da bi sadove svojega dela še dolgo uživala in ostala naša.

Vida Bartol

Drobne poslovne zanimivosti

Ob obračunu za tretji letni kvartal so proizvajalci celuloze po samoupravnem sporazumu o skupnem prihodku napovedali za četrto četrtletje izredno visoke cene. Posebno občutno povečanje predvideva Sremska Mitrovica. Vevški papirničarji sicer še nismo potrdili njihovih novih cen, kljub temu, da so menda to storili že skoraj vsi podpisniki samoupravnega sporazuma.

Remont z vidika varstva pri delu

Stara navada — železna srajca

Remont na 5. PS je zopet pokazal naše stare napake, ki so v glavnem posledica slabih navad in nepoučenosti.

Delavci ne uporabljajo predpisanih zaščitnih sredstev — zaščitnih čelad in varnostnih pasov. Za izpolnitev teh varnostnih ukrepov so vedno potrebna dolga pregovarjanja. Mislim, da so vodstveni delavci na tem področju preveč popustljivi in se ne zavedajo, kako velike odgovornosti si lahko s tem nakopljejo.

Delovni odri so običajno nepopolni, brez varovalne ograje in dostopnih lestev, kar ne zagotavlja varnosti delavcev.

Delavci velikokrat ne upoštevajo opozorilnih tablic o preprečitvi uporabe posameznih delovnih priprav in naprav, s čimer lahko močno ogrožajo varnost sodelavcev, ki na teh napravah delajo.

Delo skupin bi morali neposredno spremljati njihovi predstavljeni in skrbeti za sinhronizacijo oziroma koordinacijo dela med skupinami. Običajno pa se delavci dogovarjajo oziroma nedogovarjajo kar sami, to pa večkrat pripelje do nevarnih situacij.

Neprekinjen delovni čas delavcev med remontom nikakor ne sme presegati 12 ur. Delo je treba organizirati v izmenah.

Delavci vzdrževanja, za razliko od delavcev tozda Grafični papir, v večini primerov niso upoštevali varnostnega ukrepa o uporabi zaščitne čelade pri remontu, kar pa je verjetno posledica neorganiziranega pristopa k izvajanju omenjenega ukrepa in slabega posluha vodstvenih delavcev. Čelado ima edino vodja skupine

Janez Pezdirc

Dela ob remontu in tudi druga podobna dela bi ob upoštevanju navedenih pripomb in nasvetov potekala veliko bolj varno.

V času zadnjega remonta je prišlo do hujše nesreče pri delu, ko je delavcu Antonu Mataku pri

nameščanju rotorja v vertikalni prebiralnik odrezalo mezinice leve roke. Ob naši hitri intervenciji so delavcu na urgentnem oddelku Kliničnega centra z operativnim posegom uspešno prišli odrezani prst.

Janez Pezdirc

Ogledali smo si kombinat Belišče

17. oktobra je bila organizirana strokovna ekskurzija v Belišče, ki se je udeležilo 86 naših delavcev. Večina udeležencev je bila iz neposredne proizvodnje in sicer največ iz tozda »Tehnični papir«. Namen naše ekskurzije je bil, da si ogledamo moderno proizvodnjo papirja, vodeno preko procesnega računalnika in spremljačice objekta papirnice »Kombinata — Belišče«. Tako so si kovičarji lahko ogledali moderno delavnico, ki je že prerasla celo v tovarno strojev, papirničarji pa so se zadržali najdlje pri modernem III. PS.

Impresionirani smo bili že ob sami velikosti tovarne. Kombinatski Belišče je bil ustanovljen pred 100 leti (1884); danes zaposluje 5000 delavcev, organiziranih v štirih delovnih organizacijah, ki tvorijo kombinat.

V DO »Belišče — Bel« se odvijajo proizvodnja energije, embalažnih papirjev in kartonske embalaže.

»Belišče — Metind« predstavlja proizvodnjo strojev, mehansko in kemično predelavo lesa ter servis.

»Belišče — Promet« je komercialna dejavnost s transportom. »Vojvodina« v Beždanu pa nudi embalažo in grafične usluge.

Poleg tega imajo v kombinatu še 11 temeljnih organizacij in 2 delovni skupnosti skupnih služb.

Belišče je od leta 1977 napravil velik korak v modernizaciji tovarne; papirni stroj III so opremili z najmodernejšim procesnim računalnikom, razširili so energetske kapacitete, enako so naredili pri proizvodnji kartonske embalaže, odprli nov obrat v Podravsko Slatino, razširili so proizvodne programe v Tovarni strojev, mehanski in kemični predelavi lesa.

Z novim vlaganjem »Belišče« postaja največji domači proizvajalec embalažnih papirjev (v planu za letošnje leto 165.000 ton), kartonske in podobne vrste embalaže (okoli 70.000 ton).

Pomembni so tudi letošnji plani proizvodnje drugih tozdrov:

- stroji v vrednosti ca. 1 milijarde din,
- 60.000 m³ elementov,
- 10.000 ton lesnih briketov,
- grill — briketi,
- očetna kislina.

Ob taki proizvodnji so si delavci zastavili tudi finančni cilj: — skupni prihodek 20 milijard, — čisti dohodek več kot 2 milijardi in

— izvoz na konvertibilno tržišče okoli 10 milijonov dolarjev. Vzporedno s tovarno se razvija tudi mesto Belišče, ki šteje 7000 prebivalcev industrijskega središča tega dela slavonsko-baranjske regije.

900 stanovanj v družbeni lasti in približno 1300 stanovanj v lasti delavcev (privatno) je bilo zgrajeno prav v zadnjem obdobju od leta 1977 dalje. Zgradili so tudi nov olimpijski bazen, nov trg, uredili zelene površine in prometne poti.

Kot sem že omenil je v Kombinat u zaposlenih 5000 delavcev, od tega 1231 žensk (24,12%). Delavke so pripravljene delati celo v treh izmenah, torej tudi ponoči, samo da dobijo zaposlitev. Delajo v dodelavi papirja, v laboratoriju, nekaj pa tudi drugod. Za informacijo naj povem, da je bil v letošnjih osmih mesecih pov-

prečni mesečni osebni dohodek za NKV delavce 16.286,— din (I.—II. stopnja pri nas), za VSS delavce 34.197,— din (VI.—VII. stopnja pri nas), povprečni OD celega kombinata Belišče pa je znašal za omenjeno obdobje 20.781,— din.

Gostitelji so nas izredno prisrčno sprejeli. Zadovoljili so našo radovednost in nam pokazali vse, kar nas je zanimalo. Bili smo zadovoljni in sklenili smo, da bomo stike obdržali in jih še poglobili. V skromno zahvalo smo jim podarili dve knjigi o razvoju Papirnice Vevče in film o naši DO.

Rajžanje tja in nazaj (1000 km) je bilo naporno in za tako kratek čas kar preveč utrudljivo. Mogoče bi v prihodnje planirali večdnevno strokovno ekskurzijo, kajti človeku po tako dolgi vožnji ostane v spominu v glavnem le hud napor; v avtobusu smo na vožnji preživeli po 8 ur na vsako stran.

V imenu vseh udeležencev ekskurzije prijaznim kolegom iz Kombinata Belišče prisrčna hvala.

V. V.

Nekaj aktualnosti o izobraževanju

Iz osnutka resolucije o politiki uredničenja družbenega plana mesta Ljubljane za obdobje 1981 do 1985 v letu 1985 za izobraževanje:

Na področju osnovnega šolstva se bo v osnovnih šolah nadaljevalo uveljavljanje novega predmetnika in skladno s tem se bodo pripravljali osnutki za spremembo financiranja programa. V letu 1985 bo uveljavljen normativ 32 učencev na oddelek, še naprej bosta enotno urejevana prehrana in prevoz učencev, ki prebivajo v kraju, oddaljenem več kot 4 km od osnovne šole.

V letu 1985 naj bi bilo iz III. samoprispevka dograjeno:

- prizidek OŠ Danile Kumar,
- OŠ Zgornji Kašelj,
- OŠ Bratov Babnik,
- OŠ Stane Kosce,
- Glasbena šola Vič.

Realizacija tega programa je še vprašljiva zaradi nezadostno zagotovljenih sredstev. Tako je ugodna šola v Zgornjem Kašlju še negotova, saj je njena investicijska vrednost od tedaj, ko je bila načrtovana, pa do danes, poskočila za 100%.

Občinska in Mestna izobraževalna skupnost, Medobčinska gospodarska zbornica, Skupnosti za zaposlovanje in šole srednjega usmerjenega izobraževanja bodo na področju usmerjenega izobraževanja uskladile vpis učencev v letnik S.U.I., tako da se bodo približale potrebam združenega dela ljubljanske regije.

Za omogočanje kakovostnega učno-vzgojnega procesa bo potrebno združevati finančna sredstva za urejanje prostorskih in materialnih pogojev.

V. V.

Duhovna rekreacija

Prva likovna kolonija »Trebeljevo 84«

Ko se je narava oblekla v čudovita pisana oblačila, smo likovniki Papirnice Vevče organizirali prvo slikarsko kolonijo, od 12. do 14. oktobra.

Za mirno ustvarjanje smo izbrali gotovo najprimernejši kraj — Trebeljevo, saj vsi vemo, da je ta del zemeljske oble zelo lep.

Prenočevali smo v naši brunarici, na toplo kosilo pa smo hodili k prijazni Mlakarjevi Mariji. Drugo potrebo po hrani smo zadovoljevali tako, da si je v brunarici vsak sam kaj »spackal« za v želodec. Sicer pa, dovolj o posvetnih zadevah. Na Trebeljevem smo se zbrali zaradi notranje potrebe po ustvarjanju, po slikanju Veljko Toman, akademski slikar in naš mentor, akademski slikar Leon Koporc, naš občasni mentor, gosta iz tiskarne Mladinske knjige Edi Sever in Andrej Zajc ter papirničarji Lado Ulčakar, Andrej Klešnik in Peter Selan.

Ker je bilo ob prihodu v petek popoldne deževno, smo imeli šolske ure pod streho, ki nam jo

je nudila brunarica. Razgovor je tekel od teorije do izmenjave mnenj o reševanju določenih slikarskih problemov. »Takih zagancev še ni videl svet,« sem rekel, ko sem pogledal na uro; bila je namreč triindvajset. S pogovorom pa smo štartali ob 15.30. Kljub temu, da smo pozno legli k počitku, smo imeli slikarska stola postavljena pred kočo že ob 7.30. Veljo nas je priganjal: »Naredite že kaj, da vam bom sploh lahko povedal, kaj delate prav in kaj ne!«

Slikali smo do 12.55, ob 13. uri pa smo bili domenjeni za kosilo. Slikarski pribor smo zmetali v avtomobile in pohiteli, da nas Marija ne bi predolgo čakala. Po kosilu smo šli loviti na papir motive Volavlj in Prežganja. Delali smo do poznega popoldneva, ko se nanešene akvarel barve na papirju že niso več sušile. Po »ad hock« večerji — »naredi si sam« smo čez dan ulovljene motive ponovno obdelovali na novih slikarskih polah.

V nedeljo ob šestih zjutraj so me prebudili hitri koraki na pe-

sku pod oknom. Vstal sem in šel pogledat; in kaj sem videl? Vladislava s priimkom Ulčakar; pripravljal si je slikarski pribor, da bo ujel jutranje meglice na papir. Res je bil lep pogled proti vasi Malo Trebeljevo. Zmamilo je tudi mene, da sem pričel slikati ob 6.30, seveda brez zajtrka, samo zobe sem si utegnil umiti. To dopoldne sem »naslikal eno dobro«, s katero sem bil tudi sam zadovoljen. Tudi Veljko je »naložil«: »Ne vem, nisem od tukaj, ampak vseeno vidim, da je kar dobra.« Pri slabših pa je bil njegov komentar: »Ne vem, nisem od tukaj.«

Ob smešnicah, dovtipih in vicih smo slikaje ugotovili, da je sonce zašlo, barve so se zopet nehale sušiti — ura je bila 17. — dan nedelja. Morali smo še pospraviti kočo, tako da nam je časa za eno »tapravo« slovo zmanjkalo. Dogovorili smo se, da se čez približno mesec dni dobimo na otvoritvi razstave nastalih del.

Dušo sprostil
Peter Selan

Moj prosti čas

Kaj pomeni mlademu človeku prosti čas?

Prosti čas ni nasprotje delu, kajti dejavnosti prostega časa naj ne bi bile predvsem rekreative in sprostitvene narave, temveč tudi ustvarjalne.

Mlademu človeku pomeni prosti čas tudi široko možnost za razvoj in preizkušnjo njegovih vsestranskih moči.

Pomembno je tudi zadovoljstvo, ki ga človek potrebuje. To pa daje lahko predvsem aktivnost, ne pa dolgočasje, brezdelje in brezciljnost.

V prostem času otrok in mladostnik lahko razvija svoje sposobnosti, veča svoje izkušnje in znanje na način, ki je prijeten in ustreza njegovemu interesu.

Problem smotrne izrabe otroko-

vega prostega časa je širšega pomena in ne le naloga šole, čeprav je prav šola največkrat pobudnik in organizator prostocasnih dejavnosti otrok. Pri tem pa vedno znova naletimo na problem mentorstva. Mentor za interesne dejavnosti naj ne bi bil vedno le učitelj.

Kljub težavam pa smo veseli prvih premikov. Z veseljem predstavljamo pobudo Papirnice Vevče, ki na zelo posrečen in primeren način usmerja skupine naših pionirjev v proizvodno delo.

O tem govori tudi spis ene od pionirk, ki je sodelovala v tej interesni dejavnosti.

Primer Papirnice Vevče naj bo spodbuden primer koristnega sodelovanja delovne organizacije s šolo.

Hkrati ponovno pozivamo kra-jane, med katerimi so številni, ki obvladajo različne spretnosti (morda obrti), naj premislijo, če bi morda le našli kakšno urico časa na teden za mentorsko delo s pionirji.

Razprava o prostem času bo to jesen potekala v vseh pionirskih kolektivih, v občini, vrh pa bo dosegla na republiški problemski konferenci.

Pionirji OŠ Leopolda Mačka-Boruta želijo, da ne bi ostalo le pri razpravah, ampak pri konkretnih začetkih in nadaljevanjih.

Mentor PO
Stana Dimnik

Ročna izdelava papirja

Na pionirski konferenci nam je tov. ravnateljica povedala, da so v Papirnici Vevče organizirali krožek za ročno izdelovanje papirja. Obljubili smo in sprejeli sklep, da se bomo v to dejavnost z veseljem vključili. Prijave smo hitro zbrali. Seznam prijav je obširen. Z delom smo pričeli učenci 5. a razreda. V ožji izbor sem prišla tudi jaz.

Bil je deževen dan, a sem kljub temu vesela korakala na avtobusno postajo. Kmalu za tem je pripeljal avtobus. V Novem Polju so vstopili še štirje sošolci. Vsi nestrpni smo prispeli pred Papirnico Vevče. Odšli smo na upravo, a ker smo prišli prekmalu, smo v čakalnici počakali tovariša. Medtem so nas fotografirali za tovarniški časopis. Kmalu je po nas prišel mentor. Želel je, da ga kličemo po imenu. Po stopnicah smo prišli v razsvetljeno sobo in vsi začudeni gledali stroje. Tov. Jože Kresnik nas je povabil v sobo in nam vse lepo razložil. Pokazal nam je velike stroje in nas ob njih seznanjal s preteklostjo. Zelo

nazorno nam je razložil postopek dela ročne izdelave papirja.

Iz pripravljene mase smo s sitom oblikovali liste. Nato smo jih odtisnili na gobo. Nadaljnje delo je bilo pri stiskalnici, ko smo iz mokrih dobili že trdne papirne liste, ki smo jih razložili in jih odnesli v sušilnico.

Za prvi dan je bilo s tem delo končano. Tri ure so minile kot bi mignil. Poslovili smo se od prijaznih tovarišev Jožeta in Petra.

Komaj čakamo torka, ko bomo delo nadaljevali. Ročno izdelane liste bomo še prepočili z lepilom, jih zgladili in dokončno oblikovali. Izdelane liste bomo odnesli v šolo in jih uporabili pri našem delu.

Vsi sošolci v razredu nas sprašujejo o našem delu in tudi oni nestrpno čakajo, kdaj bodo na vrsti.

Veseli smo; prvič se srečujemo s proizvodnim delom.

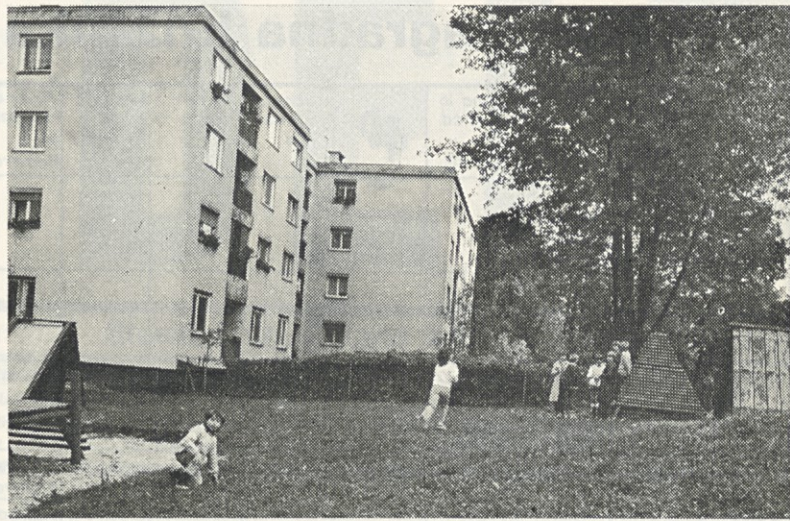
Katja Hvala
OŠ Leopolda Mačka-Boruta
Novo Polje
5. a razred

Sindikalni izlet je vendarle bil

Kljub vsem prejšnjim ponesrečenim poskusom sindikalnega izleta in čeravno za tovrstna potovanja preko meje zaradi zakonskih določil ni možno dobiti potrdil za prehod meje brez depozita, se je nabralo za poln avtobus interesentov, ki so prestopili državno mejo letos prvič in za to niso potrebovali ne potrdil ne depozita. 20. oktobra so se z avtobusom odpeljali na avstrijsko Ko-

roško, si ogledali znamenitosti Celovca, nakupili čokolado, kavo in limone, se nato zapeljali do Železne Kaple oziroma do Rebrece, kjer je bil organiziran ogled tovarne celuloze Obir. Preko prehoda Jezersko so se vrnili v domače loge in v Predvdoru preživeli prijetno pozno popoldne in večer ob glasbi in plesu, skratka tako, kot se mora vsako takšno romanje zaključiti.

V. B.

Popravilo igral pri VVZ — enota Vevče je prevzel Zavod za usposabljanje prizadetih iz Celja; danes lahko naši otroci na urejenem otroškem igrišču brezskrbno in domiselno ustvarjajo in se v igri srečni predajajo svojim najljubšim opravilom

Urejeno otroško igrišče

Igrala ob vevškem vrtcu so bila že tako uničena, da je bilo igranje na njih za otroke naravnost nevarno. Igrišča vzgojnovarstvenih zavodov so odprtega tipa in igrišče vrtca na Vevčah je ves dan pribežališče množice okoliških otrok. Ko jih opazuješ, vidiš, kako srečni so tod, kjer jim igrala nudijo ustvarjalno igro. Zato je edina pravilna odločitev, ko se igrala pokvarijo, naročiti popravilo ali urediti nova. Tako je ukrepalo tudi vodstvo VVZ, v katerega sestavu je med drugimi tudi enota Vevče. Popravilo pokvarjenih igral na Vevčah in na Rjavi cesti je stalo 30 starih milijonov, brez dvoma pa smo si vsi edini, da je to koristna naložba, ki množici naših malčkov omogoča prijetno preživeti prosti čas v brezskrbni, domiselni igri, ki otroke osrečuje. Le srečen otrok pa se lahko razvija v zdravo ustvarjalno osebnost, ki jo terja današnji družbeni čas.

Na »dvorišču« vevškega vrtca je bil na novo narejen peskov-

nik (tega prej sploh ni bilo), ki je prava muka za najmlajše ustvarjalce potočk in gradov; popravljena sta bila oba lesena simbolična avtomobilčka z volanom, poslastica za mlade šoferje, na mostičku so bile dodane nove okroglice, tobogan, ki je bil prej popolnoma neuporaben, je vzpostavljen, mala brunarica je zopet primerna za igro, zanje pa je urejeno tudi veliko kombinirano igralo, ki je ves dan kot grozd, katerega jagode so seveda otroci.

Otroško igrišče ob vevškem vrtcu, ki zopet služi svojemu namenu, je delno urejeno tudi s pomočjo sredstev, ki jih je prispevala Papirnica Vevče. Morda se bomo drugič za to vrsto pomoči še lažje odločali, če vemo, za kaj in za koga so bila namenjena sredstva porabljena in kako visoka je cena za takšno delo oziroma naložbo. Urejeno igrišče je v veliko veselje otrok, v zadovoljstvo vzgojiteljev in staršev ter v ponos kraja in nas vseh.

Vida Bartol

Stric, ali lahko pomagamo, da bodo igrala preje popravljena?

Ali bodo naši otroci imeli učbenike in kolikšna bo njihova cena?

Namen družbenega dogovora o organizirani preskrbi osnovnih in srednjih šol z učbeniki je, da se v okviru podpisnikov, to so tudi proizvajalci in predelovalci papirja, poiščejo čim bolj ugodni pogoji za zalaganje učencev z učbeniki. Žal ta družbeni dogovor ne more zaživeti, ker ga papirna in papirno-predelovalna industrija ni podpisala, z izjemo Papirnice Vevče seveda, ki je k DD pristopila že v lanskem letu in ki nosi glavni del bremen dogovora. Papirnice Radeče, Medvode in Krško družbenega dogovora za preskrbo učencev niso podpisale. Kolikor s strani Splošnega združenja papirne in celulozne industrije ne bo prišlo do podpi-

sa, ostane na drugih udeležencih, to je na proizvodnji in distribuciji učbenikov, preveliko breme stroškov za izdajanje, zaradi česar bi bilo izvajanje družbenega dogovora nemogoče. In kdo bo ob tem najbolj prizadet? Učenci in dijaki, ki učbenikov ne bodo imeli, pa starši seveda, ki bodo morali za učne knjige odšteti še precej več denarja, kot ga morajo že sedaj. Prav zato, da to ne bi bilo tako boleče, se je komisija za učbenike odločila za dve poti cenejšega pridobivanja učbenikov in sicer s pomočjo subvencije in s pomočjo proizvajalcev papirja z dodatnimi količinami te surovine; tudi pri tem smo Vevčani seveda že zajeti. Potrebna pa je širša

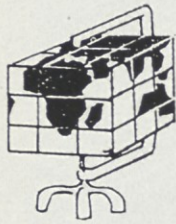
družbena akcija, ki bo za ta namen pridobila tudi druge udeležence.

Naj še povemo, da je situacija z učbeniki tudi za naše, papirničarske izobraževalne programe zelo kritična, saj strokovnih učbenikov skorajda ni, tisti, ki pa so pripravljeni, pa so zaradi nizke naklade zelo dragi.

Trenutno je v fazi lekture pripravljena Tehnologija papirja avtorja inž. Bonača, ki bo izšla do konca leta; v pripravi pa sta še Tehnologija vlaknin — avtor prof. Brdovnik in Tehnologija oplemenitenja papirja — avtor prof. inž. Iglič.

Vida B.

Praznična nagradna križanka

		Osma in predzad. črka v abecedi		Močnata jajčna jed	Arti - kel	Vremen - ska nesreča	Kraj ob reki Sana - ga v Kamerunu	Grški polotok	Ameriška zvezna država	Vojaško poročilo
							Vrtni - na			
							Doba			
Sestavi	RUJO	Rusko mesto ob meji s Turčijo	Omla - čena žitna stebila					Ne grd		
Pijača starih slova - nov			Nego - vanje				Afriška država			
Italijanski pevec, Rascel			N			Držaj sekire	Sorod - nica			
Jan Neruda		Isaac Asimov 4 in 1 samogl.			Obnova	Hodnik pod zemljo				
Otok v vzhodno - sibirskem morju					Trigl. dolina			Dušik		Nauk o človeš - kem mi - sljenju
Neskla - den ne - ustrezen					Ljubitelj lepega			Tona		
Nanut Anton		Kratice: ut supra			Nizo - zemski	Josipa Lisac	Norv. pisec, Hans, 1863-1953	Zorka Odič		
Zelo suh človek, skelet		Osmij						Prašek za lase		
Rojstni kraj Rudolfa Valen - tina								Epis		
Glavni števnik		Konec polotok izdelki iz - delov godal iz Cremona			Dan 29. republike	Okop		Pesnik Mekuli		
	A	Silicij			Iglavec			Gorski reše - valni čoln		
Perje pri repi		Andrej Kurent			Španija			Darilo		
Ribje jaj - ce					Lutecij			Povr. mera		
					Ukraden Gl. mes. pokraj ob Tigrisu			Vzdevek Eisen - howerja	Sombor	N
	Staro - rimski pozdrav	Avstrijsko - tiskov. agencija Ladisl. Dluhos			Kraj v Kongu pri jezeru Albert	Pre - prost plug	Divje mačke Reka v Mongoliji			
Ubiti ital. politik								Kosmata odeja		
Spreje - manje zraka v pljuča								Jakov Gotovac		
Mednar. kratica za vzhod		Strokovnj. za virolo - gijo Mesnati tvoril							Pripra - va za tkanje	A
	Liturg. opravilo				Osebn. zaimek			Sve to - zarevo		
	Slepilo				Veznik			Element		
Oštir, gostil - ničar					Italija		Jugosl. narod. armija	Figura pri četvorki		
					Avstrija			Žena Chaplina		
V vodj. rastoča traj - nica							Kisik	Tančka Čec		
							Rimska 499	Ivo Noč		
Mesto na sev Švedske					Mesto ob Tigrisu					
Firence					Mesto v južni Turčiji					Risala: IVANKA L

Rešitev nagradne križanke iz prejšnje številke:

Vodoravno: MAGISTRAT, MESTNI TRG, R, L, D, AAR, OUJDA, LG, AJA, BLUM, BIOGRAD, BOB, ASKVOLL, OGLEJ, LEAR, V, JUDEJA, SLA, VOAL, CINK, AM, ORNE, INKI, BA, DIAREJA, SLAP, NN, SANA, IDO, JOSIP, KUM, AKTER, FURIJA, KOR, IMITATOR.

Navpično: ROBOV VODNJAK, ULOG, ORINOKO, LJUB-

LJANA, STR, MM, DM, EULER, IE, AEDA, AJD, ESPRI, GS, BS, ECIJA, M, ITALIK, JINAN, FI, SNAGOV, ANK, AKUT, TIR, GOL, KIS, URA, RT, ARLES, LMIT, AR, JALALABAD, JO, TG, AD, RAMAPO, AR.

Tokrat so srečo pri žrebanju imeli naslednji reševalci, ki so seveda križanko tudi pravilno rešili: Matjaž Urbanc — prva nagrada 500,— din, Mila Volf in Anica Oman prejmeta po 300,—

dinarjev, Štefan Cmor, Vida Trtnik in Marija Levičnik pa po 200,— din.

Čestitamo!

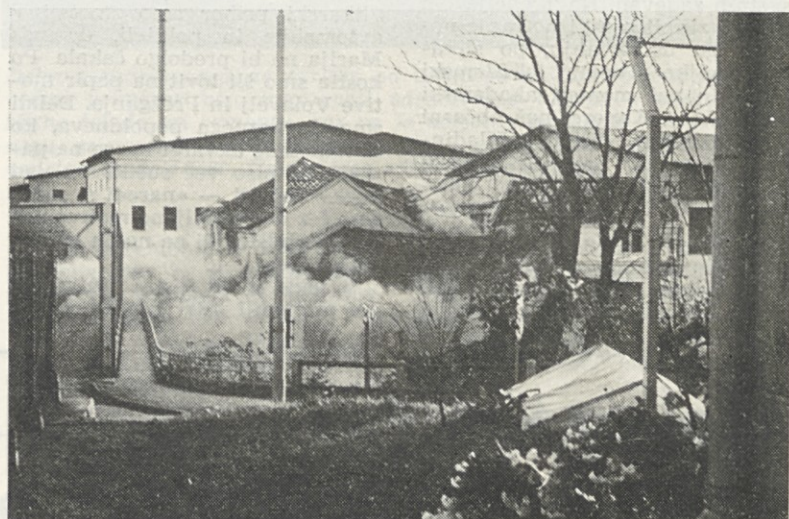
Rešitve praznične nagradne križanke pošljite do 12. decembra v oddelek za informiranje. Kot vedno bomo izžrebali šest reševalcev in jih nagradili z običajnimi denarnimi nagradami. Veliko enigmatkega užitka in sreče pri žrebu vam želi

Uredništvo.

Foto — komentar

Danes stara upravna stavba Papirnice in nikoli več

Pok in oblak prahu so 7. novembra ob 16. uri zmotili vevški mir

Po končanem rušenju so se opazovalci pomaknili bliže. Nekaterim, ki so včasih delali v tej stavbi, se je prav milo storilo pri srcu ob pogledu na kup ruševin. Pa tudi sama stavba je uničenju kljubovala, saj je po miniranju en del še vedno stal (na sliki desno) in ga je bilo treba posebej zrušiti z dodatnimi minami

Fotografija: Dušan Gerlica

kadrovske novice

ZA MESEC OKTOBER

Prišli:

Bernard Mušič — I. pom. delavnega stroja
Jelka Malnar — pripravnik
Antonija Žagar — pripravnik
Branko Brinšek — pripravljalec tehnološke vode
Ljudevit Husnjak — tesar I
Grega Pulko — II. pom. vodje preč. rezal. stroja
Andrej Bricelj — pripravnik
Grega Muck — pripravnik
Jurij Zoichter — pripravnik
Rasto Klavs — pripravnik
Odon Planinc — voznik viličarja
Simon Osenjak — pom. vodje gladilnega stroja

Odšli:

Leopold Vidmar — strojevodja pap. stroja — upokojen
Franc Golob — vodja skladišča papirja — upokojen
Vojko Bušič — ključavničar III

Slobodanka Simonović — snailka-obratna
Aleksander Nemec — I. pom. dodel. stroja
Anton Ban — vnašalec
Milorad Radulović — voznik viličarja
Edhem Abdić — pom. vodje stroja za rez. in zav. m. f.
Branko Njegovec — pripravljalec pap. mase
Anton Krušič — pom. vodje tiskarskega stroja

Rodili so se:

Boristu Vrščaju sin Matej
Enverju Mujkiću sin Jasmin
Savini Hvala in Ivanu Žibertu hči Urška

ČESTITAMO!

Poročili so se:

Ivan Vurušič z Majdo Ivanič
Vojislav Simonović z Jagodo Stankovič
Jože Pečar z Marto Pörš
ČESTITAMO!